HYMNUSZ,

költemény

Kölcsey Ferencztől.

Koszorúzott zenéjét

irta

a lelkes költő rokonkebli barátjának

TEKINTETES

DEÁK FERENCZ

ÚRNAK

mély

tisztelettel ajánlja

ERKEL FERENCZ

ára 30 x.p.

PESTEN

Wagner József tulajdona.

MAGYAR HIMNUSZ

ISTEN, ÁLDD MEG A MAGYART!

Megjelent

ISTENÜNKNEK és NÉPÜNKNEK

ajánlva

az Eötvös Loránd Tudományegyetem
Egyetemi Könyvtára,

a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Budapest Gyűjteménye,

a Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtár és Információs Központja,

az Országos Széchényi Könyvtár
Különgyűjteményi Igazgatósága,

a Semmelweis Egyetem
Központi Könyvtára

és a Bélyegmúzeum

közreműködésével

a Magyar Tudomány- és Technikatörténeti Műhely
és a Magyar Himnusz Műhely
gondozásában

MAGYAR HIMNUSZ

ISTEN, ÁLDD MEG A MAGYART!

KIADTA NAGY FERENC
BUDAPEST, 2013

Lektorálta
SZÖGI LÁSZLÓ

© NAGY FERENC 2013

Felelős kiadó
NAGY FERENC

Felelős szerkesztő
KISS CSONGOR

A kiadvány 64. oldalán, valamint hátsó borítóján szereplő 1990 Kölcsey Ferenc
első napi borítékot Kass János, a 2003 Deák Ferenc blokkot Vagyóczky Károly és
a 2010 Jeles magyarok – 200 éve született Erkel Ferenc blokkot Svindt Ferenc tervezte.
A Magyar Posta által kiadott bélyegeket a Bélyegmúzeum
bocsátotta rendelkezésünkre

Nyomdai előkészítés
KISS GERGELY (Aldus Stúdió)

Nyomdai kivitelezés: Press Time Kft.
Felelős vezető
SCHMIDT DÁNIEL

A mű kereskedelmi forgalomba nem kerül

ISBN 978-963-08-7690-2

ISTEN, ÁLDD MEG A MAGYART!

Nemzeti imádságunk, a Himnusz *Isten* és a *Magyar* összetartozásának *áldott* jelképe, szentséges szimbóluma.

Himnuszunk két szellemóriás egymást kiegészítő és felemelő alkotása: *Kölcsey Ferenc* költeménye *Erkel Ferenc* zenéjével.

A költemény Kölcsey Ferenc kézírásával fennmaradt eredetije nemzeti ereklye. A zeneműErkel Ferenc kézírásával fennmaradt eredetije ugyancsak nemzeti ereklye. Mindkét kincset az *Országos Széchényi Könyvtár* különgyűjteményei körében őrzik. Kölcsey Ferenc költeményének eredetije a Kézirattárban, Erkel Ferenc kottájáé a Zeneműtárban található.

A két nemzeti jelkép 1994 óta egy nagy jubileumi évfordulónak köszönhetően hasonmás kiadásban együtt is kézbe vehető. A Nemzeti Színház egykori igazgatója, *Bartay András* 1844-ben pályázatot hirdetett Kölcsey Himnuszának megzenésítésére, amelyet Erkel Ferenc nyert meg - s ráadásul nyertes lett az egész magyarság: megszületett nemzeti himnuszunk.

Ennek 150. évfordulója ünnepére jelentette meg a *Püski Kiadó* HIMNUSZ címmel színes hasonmás kiadásban az OSZK kincstárából a két relikviát, kiegészítve *Bónis Ferenc* avatott és mondhatni Himnuszunk zenei lelkivilágába beavató tanulmányával.

Ezen műnek mintegy párjaként vehettük kézbe 1997-ben a Matúra klasszikusok sorozatának *Szabó G. Zoltán* szerkesztésében *Hymnus / Nemzeti hagyományok /Parainesis* címen a Kölcsey-életműből válogatott kötetét.

Szabó G. Zoltán az elsődlegesen a tanuló ifjúságnak szóló kiadvány mellett mint *Kölcsey Ferenc Minden Munkái* kritikai kiadásának sorozatszerkesztője a 2001-ben közreadott *Versek és versfordítások* című kötetben a *„Hymnus, a' Magyar nép' zivataros századaibol"* költeményről is a legmagasabb kutatói igényeknek megfelelő átfogó képet ad.

A források között egy harmadik fontos kezdeményezést és kiadványt is szeretnénk kiemelni. Ez *Ruffy Péter Magyar ereklyék, magyar jelképek* című, 1988-ban, kerek 25 éve megjelent könyve.

Benne Himnuszunkról szóló közlései és kérdésfeltevései új megvilágítást kaptak az Országos Széchényi Könyvtár *Nemzeti Ereklyék* kiállítás-sorozatával, s kivált annak 2007. január 23-tól március 31-ig bemutatott *Kölcsey Ferenc - Erkel Ferenc Himnusz* kiállításával.

Ez a kiállítás Himnuszunk sorstörténetének kiemelkedő mérföldköve, melynek plakátján a Kölcsey - Erkel Hymnusz első kiadásának címlapja látható.

Ez a plakát/címlap HYMNUS - HYMNUSZ - HIMNUSZ hármas kérdésével szembesít. Kölcsey 1823-as keltezésű költeményének címe kéziratban is, nyomtatásban is a latin HYMNUS szóval kezdődik.

Az Erkel Ferenc alkotta és 1844. szeptember 11-re megjelent, valamint a 2007-es plakáton szereplő ugyanezen mű címlapján az ettől eltérő HYMNUSZ szó olvasható. Mégpedig a pályázatra beadott kéziratos formától Erkel 1880-as években kézírásában fennmaradt - a következő oldalra kiemelt - változatáig.

A 2007-es kiállítás címében viszont egy harmadik alak, a HIMNUSZ szó szerepel. Továbbá plakátján az 1844-es kiadvány címlapján Kölcsey Ferenc és Erkel Ferenc mellett egy harmadik főszereplő is képbe került: a haza bölcse, *Deák Ferenc!*

Ez a 2007-es plakát, illetve az azon szereplő 1844-es kiadvány a mi dokumentum-kötetünknek is címlapra tett kiindulópontja.

Jelen kiadványunk kereskedelmi forgalomba nem kerülő műhelyanyag, egyben a 2014-es kiemelt évfordulókra készülő könyvünk előmunkálata.

Befejezésül szabadjon idézni Kölcsey Ferenc 1939-ben felavatott Batthyány téri szobrán olvasható üzenetét:

„Messze jövendővel komolyan vess öszve jelenkort;
Hass, alkoss, gyarapíts; 's a' haza fényre derül."

Budapest, 2013. október 16.

Nagy Ferenc

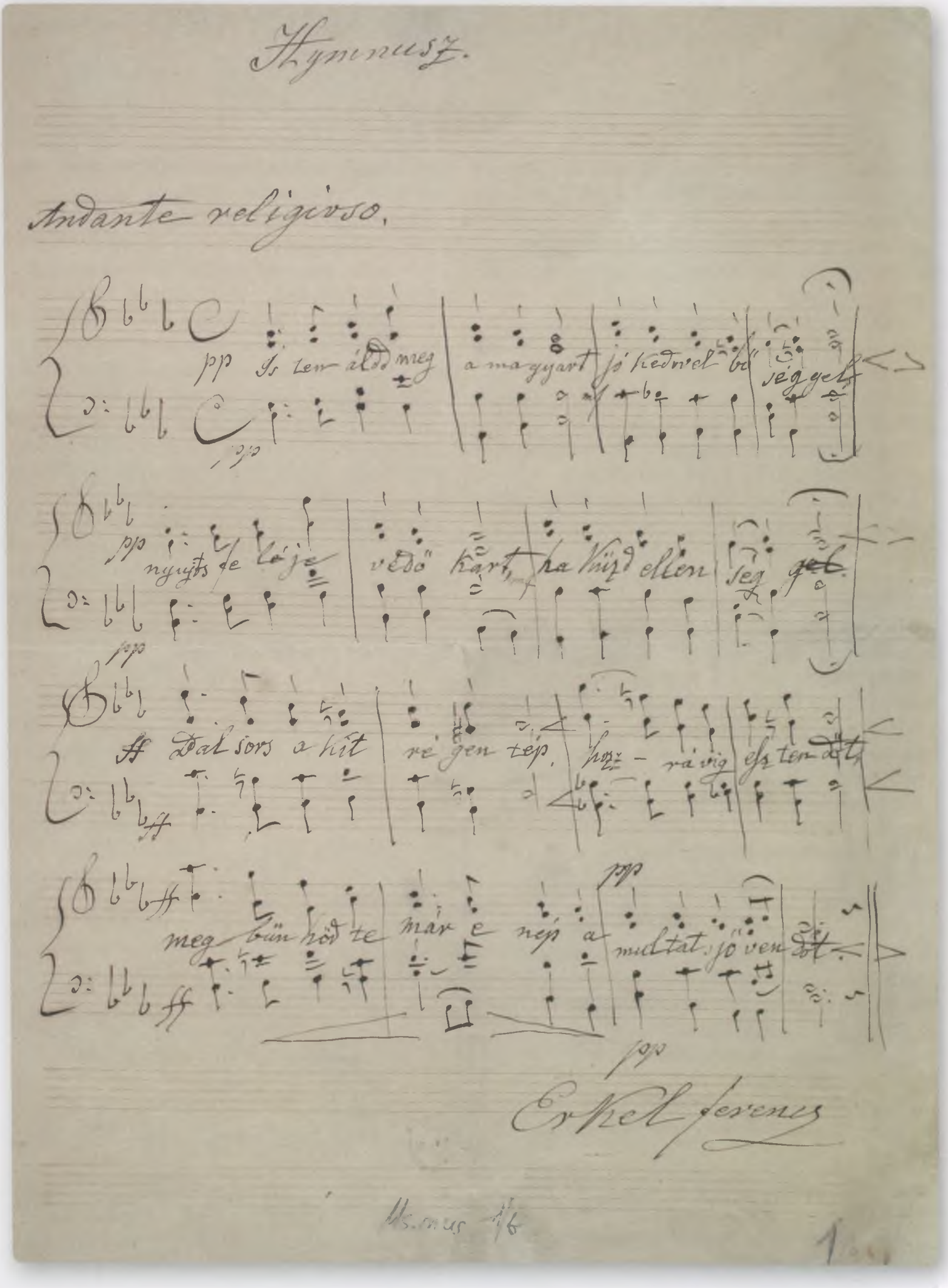

Hymnusz.

Andante religioso.

pp Is ten áldd meg a magyart jó kedvel bő seggel

pp nyujts fe lé je vedő kart, ha kűzd ellen seg gel.

ff Dal sors a kit ré gen tép, hoz - rá vig ess ten dőt,

ff meg bün höd te már e nép a mul tat, jó ven dőt.

pp

Erkel ferencz

Hymnus 1/6

1

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik a könyv megjelenését, anyagának teljessé tételét segítették:

Bélyegmúzeum • Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár • Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjteménye • Kieselbach Galéria • Magyar Posta • Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ • Országos Széchényi Könyvtár Különgyűjteményi Igazgatóság • Semmelweis Egyetem Központi Könyvtár

Babus Antal • Boka László • Fodor Péter • Földesi Ferenc • Kieselbach Tamás • Láng Klára • Mikusi Balázs • Monok István • Nikodém Gabriella • Rácz Ágnes • Sándor Tibor • Szemerei Péter • Szögi László • Taxner-Tóth Ernő • Vasas Lívia

HYMNUSZ,

költemény

Kölcsey Ferencztől.

Koszorúzott zenéjét

irta

a lelkes költő rokonkebli barátjának

TERINTETES

DEÁK FERENCZ

ÚRNAK

mély

tisztelettel ajánlja

ERKEL FERENCZ

ára 30 x.p.

PESTEN

Wagner József tulajdona.

KNY-19-03579

BIBL. UNIVERSITATIS BUDAPEST EGYETEMI KÖNYVTÁR

Hymnus,

a' Magyar nép' zivataros századaiból

Cseke Januar 22d 1823.

Jsten, áldd — meg a' Magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors a' kit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' multat 's jövendőt!

Őseinket felhozád
Karpat' szent bérczére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
'S merre zúgnak habjai
Tiszának Dunának,
Árpád' hős magzatjai
Felvirágozának.

Értünk Kunság' mezejin
Ért kalászt lengettél,
Tokaj' szőlővesszejin
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk' gyakran plántálád
Vad Török' sánczára,
'S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
'S elsújtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló Mongol' nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd Töröktől rabigát
Válainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman' vad népének
Vert hadunk' csonthalmain
Győzedelmi ének?
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám kebledre,
'S lettél magzatod miatt
Magzatod' hamvvedre?

Bújt az üldözött 's felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett 's nem lelé
Honját a' hazában.
Bérczre hág és völgybe száll,
Bú 's kétség mellette,
Vérözön lábainál,
'S lángtenger felette.

Vár állott, most kőhalom,
Kedv 's öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
'S ah szabadság nem virúl
A' holtnak véréből,
Kinzó rabság' könye húll
Árvánk' hő szeméből!

Szánd meg Jsten a' Magyart
Kit vészek hányának,
Nyujts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors a' kit régen tép
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' múltat 's jövendőt!

Kölcsey Ferencz.

HYMNUS.

Kölcsey Ferencztól

Koszoruzott Melodia

szerzője

ERKEL FERENCZ.

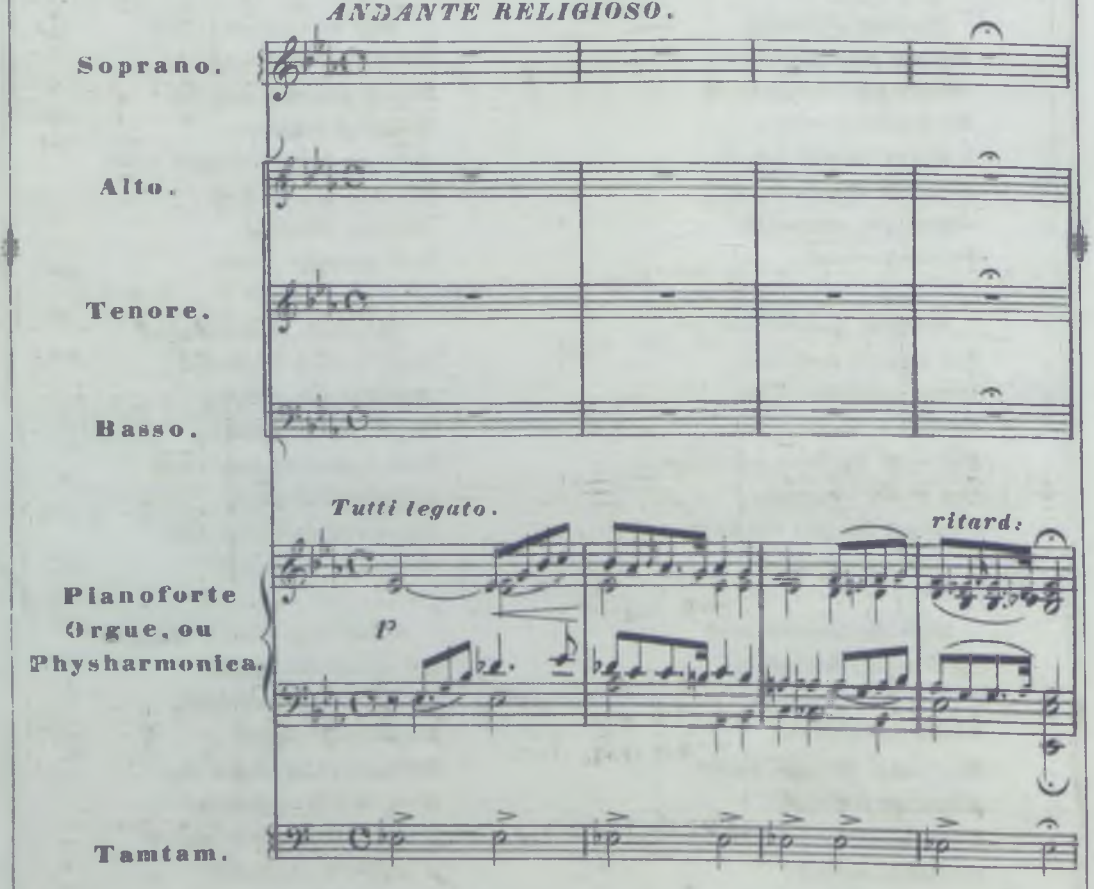

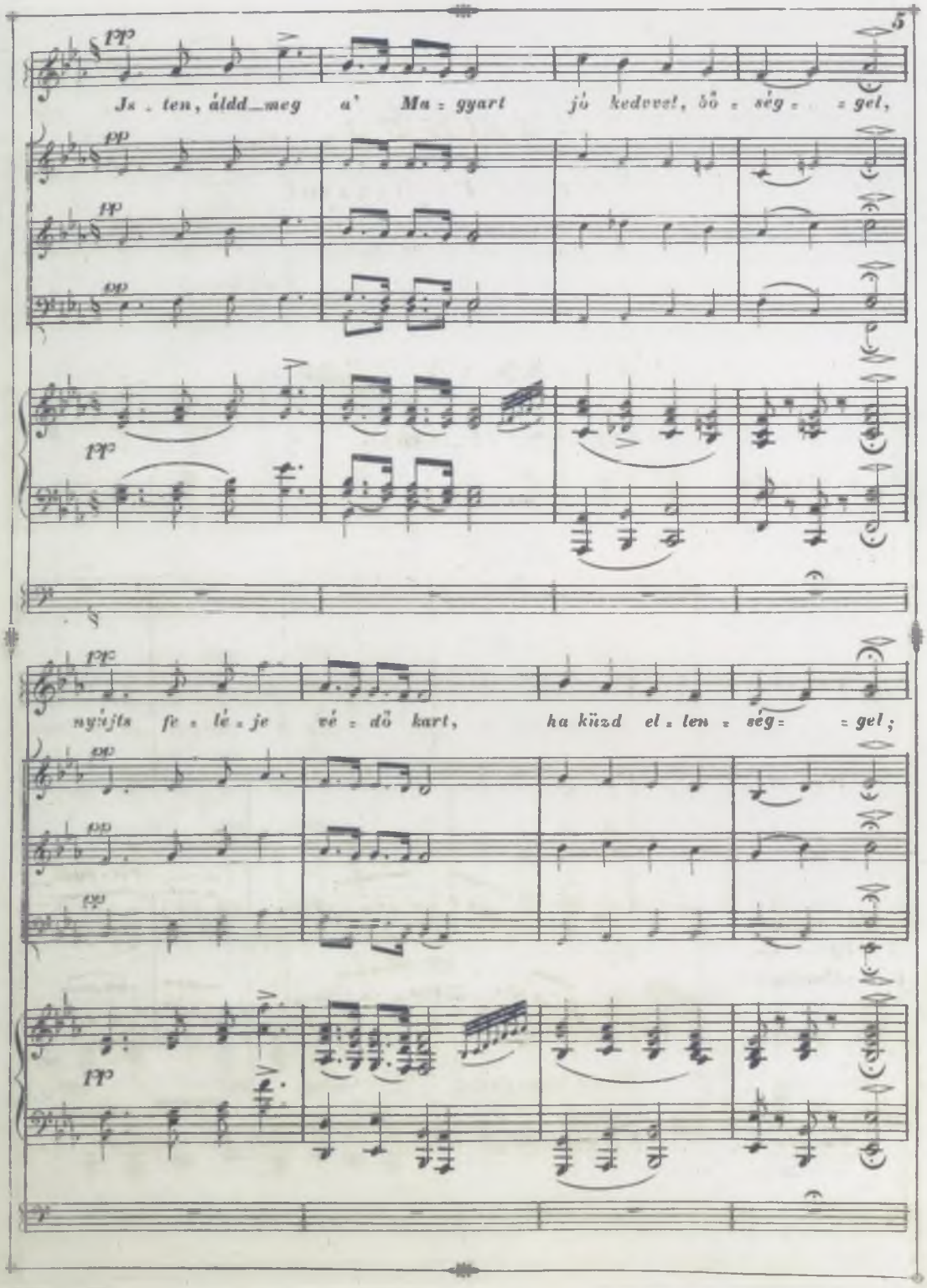
5
pp
Is - ten, áldd_meg a' Ma - gyart jó kedvvel, bő - ség - - gel,
pp
pp
pp
pp
nyújts fe - lé - je vé - dő kart, ha küzd el - len - ség= - gel;
pp
pp
pp
pp

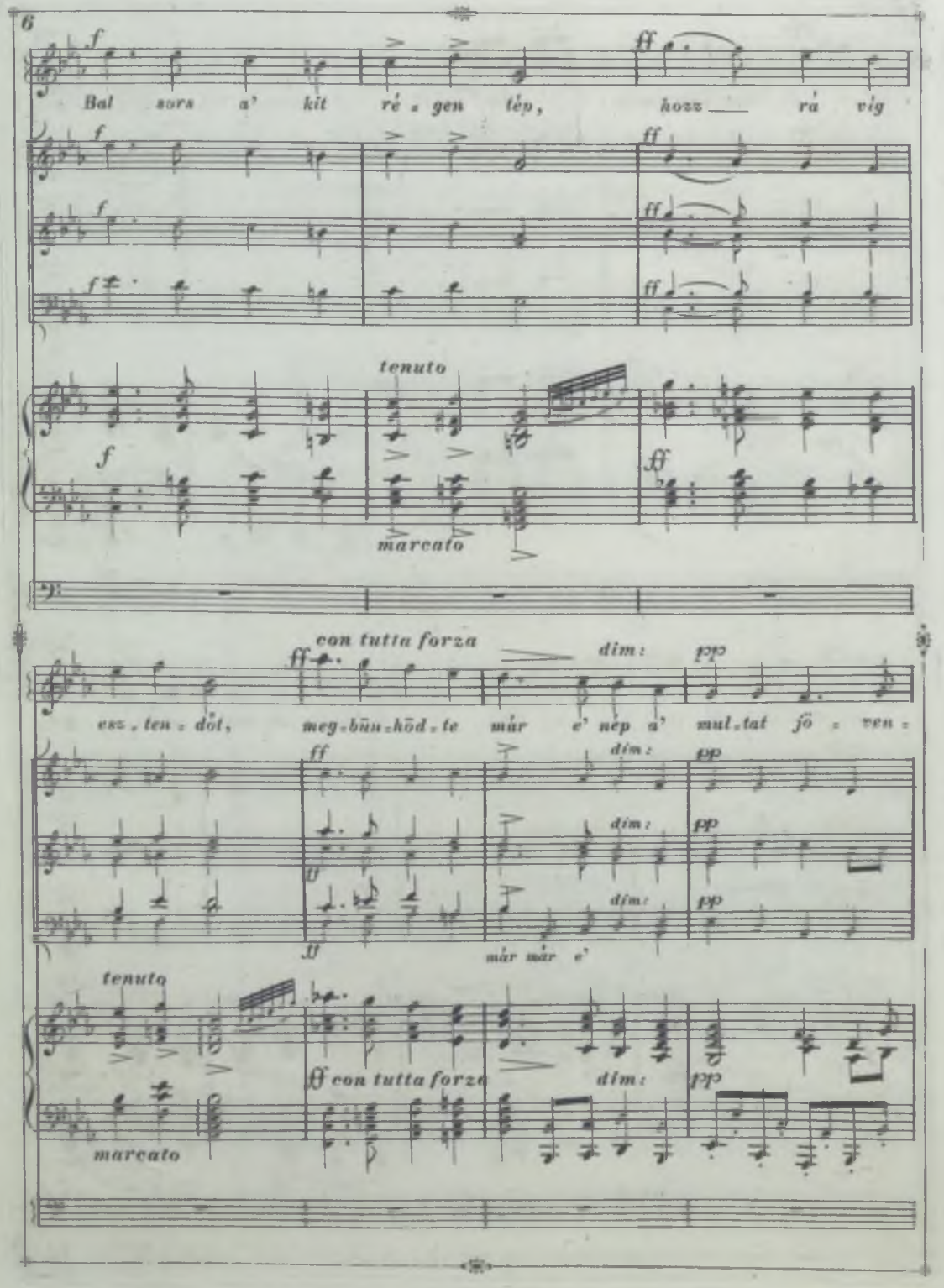
6
Bal sors a' kit ré - gen tép, hozz rá víg
tenuto
marcato
con tutta forza
dim:
pp
esz - ten - dőt, meg - bün - hőd - te már e' nép a' mul - tat fö - ven -
már már e'
tenuto
marcato
con tutta forza

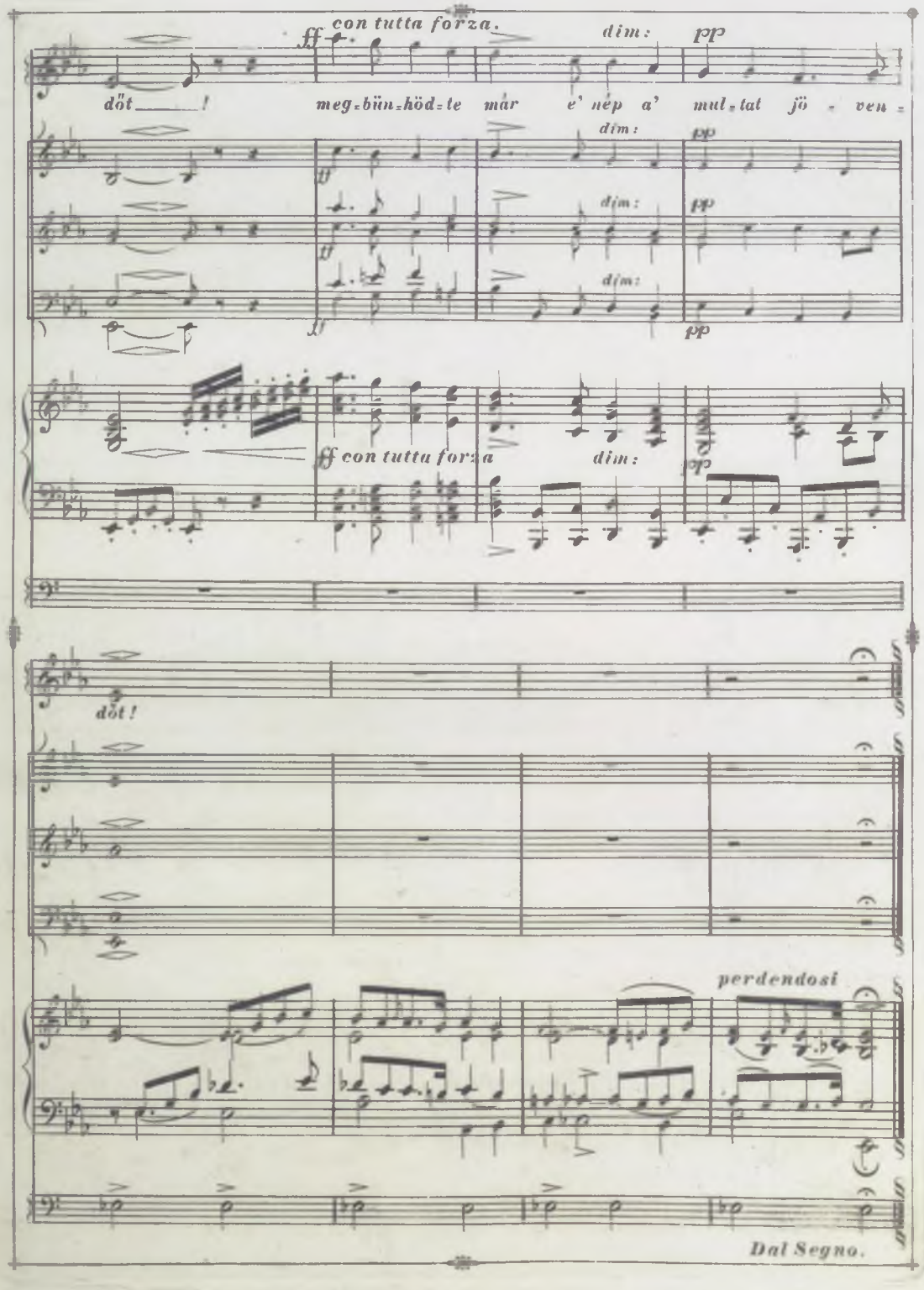
ff con tutta forza.
dim:
pp
dőt _____ !
meg=bün=höd=te már e' nép a' mul=tat jö = ven =
dim:
pp
ff
dim:
pp
ff
dim:
pp
ff con tutta forza
dim:
pp
dőt !
perdendosi
Dal Segno.

REGÉLŐ PESTI DIVATLAP.

Megjelenik minden héten kétszer egy divat képpel. Előfizethetni minden k. postahivatalnál. — Külföldre csak a' bécsi k. főpostánál. Kolozsvárott t. Méhes urnál.

Ára félévre, helyben 5 ft. postán 6 ft. pengő pénz. Helyben, évnegyedenként 2 ft. 30 kr. — Kiadó hivatal: Uri-utcza, Trattner-Károlyi ház' 2-dik udvara' 2-dik emelet.

Kiadja és szerkeszti Garay János.

18 sz. *Vasárnap, Márt.* 3kán. 1844. 3. év.

TÁRCZA.

Nemzeti szinház.

A' nemzeti szinház' igazgatósága a' hozzá előadás végett benyujtandó és az illető birák által elfogadandó eredeti darabokra és operákra nézve meghagyja továbbra is a' taval

és az idén gyakorlott jutalmazási rendszert, t. i. fennhagyván minden szerzőnek szinmüve vagy operája iránt az előleges egyezkedést, rendes jutalmul ajánl egy egy eredeti müért egy egész estvei bevételt, olly módositással, hogy ha a' mü igen jeles (minek elitélését magának tartja fel), e' dijat a' két első előadás' tiszta jövedelméből adja ki felenként; ha kevesbbé jeles, az első három, ha csak meglehetős, az első négy előadásból; ezen előadások után pedig, az olly jövedelmekből, mellyek le nem vonván a' napi költséget, 200 váltó forinttal fölérnek, vagy meghaladnak, folyvást 5 pctet, de azt világosan kiköti, hogy az általa megszerzett és jutalmazott eredeti müvek (általánosan véve) Pest-Budán más szinházhoz megegyezése nélkül el ne adathassanak előadás végett, az iróknak egyéb jogaikat 's más helyekre nézve teljességgel nem akarván csonkitani.

Ezen rendes jutalmazásokon kül következő három rendkivüli jutalmat tüz ki.

3or. Miként taval, ugy ez idén is meggyőződése az, hogy a' nemzeti szinház' köréhez tartozik, költöink' jelesebb lyrai költeményeinek becsét minél inkább emelni, terjedését és életbe jutását a' nemzetben elősegitni, 's ezt leginkább elérhetőnek véli, ha az illy költemények ének- és zenére tétetnek, 's ezt évenként tenni szándékozván, ez évben ismét 20 arany pálya dijt tüz ki a' legjobb népmelodiáért — Kölcsey Ferencz koszorús költőnk' Hymnusára' ének és zenekarra téve. Ezen Hymnus olvasható Kölcsey összes munkáinak I. kötete' 113dik lapján.

Az első pontalatti pályamüvek beküldésének határnapja 1841. augustus' lje; a' második pont alattiaké 1844. sep-

tember' 1seje, az utolsó pont alatttaké pedig 1844 május 1sö napja.

Mindhárom rendbeli pályamüvek tisztán és idegen kézzel leirva és lapozva, a' szerző' nevét magában foglaló jeligés levéllel ellátva egyenesen alulirthoz küldessenek. Költ Pesten, febr. 29kén 1844.

Bartay Endre,
nemzeti szinház igazgató.

KÖLCSEY FERENCZ'

MINDEN MUNKÁI.

SZERKESZTIK

B. EÖTVÖS JÓZSEF,

SZALAY LÁSZLÓ ÉS SZEMERE PÁL.

ELSŐ KÖTET.

PESTEN,

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV

MDCCCXL.

520.657.

A MAGY. TUD. AKADÉMIA
VIGYÁZÓ FERENC
KÖNYVTÁRA.
4718. sz.

HYMNUS.

A' magyar nép' zivataros századaibol.

Isten, áldd meg a' magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors a' kit régen tép,
Hozz rá vig esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' múltat 's jövendőt!

Őseinket felhozád
Karpat' szent bérczére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
'S merre zúgnak habjai
Tiszának, Dunának,
Árpád' hős magzatjai
Felvirágozának.

Értünk Kunság' mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj' szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk' gyakran plántálád
Vad török' sánczára,
'S nyögte Mátyás' bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt,
Gyúlt harag kebledben,
'S elsújtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló mongol' nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd töröktöl rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman' vad népének,
Vert hadunk' csonthalmain
Győzedelmi ének?
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre,
'S lettél magzatod miatt
Magzatod' hamvvedre?

Bújt az üldözött, 's felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett 's nem lelé
Honát a' hazában,
Bérczre hág és völgybe száll,
Bú 's kétség mellette,
Vérözön lábainál,
'S lángtenger fölette.

Vár állott, most kőhalom,
Kedv 's öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virúl
A' holtnak véréből,

Kinzó rabság' könye húl
Árvánk' hő szeméből!

Szánd meg isten a' magyart
Kit vészek hányának,
Nyujts feléje védő kart
Tengerén kinjának.
Bal sors a' kit régen tép
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' múltat 's jövendőt!

Cseke Januar. 22d 1825.

REMETE.

Bal sors a' kit számkivete
Kedv és öröm közűl,
Czellájában a' remete
Kucsolt kezekkel űl.
'S egyszerre lágy emlékezet
Álomként lepte meg,
'S szemén, melly rég nem könyezett,
Egy tiszta csepp remeg.

És ím keresztűl ajtaján
Lassú sohajgás jő,
Felpillant, 's egy vándorleány
Roskadva lép elő.

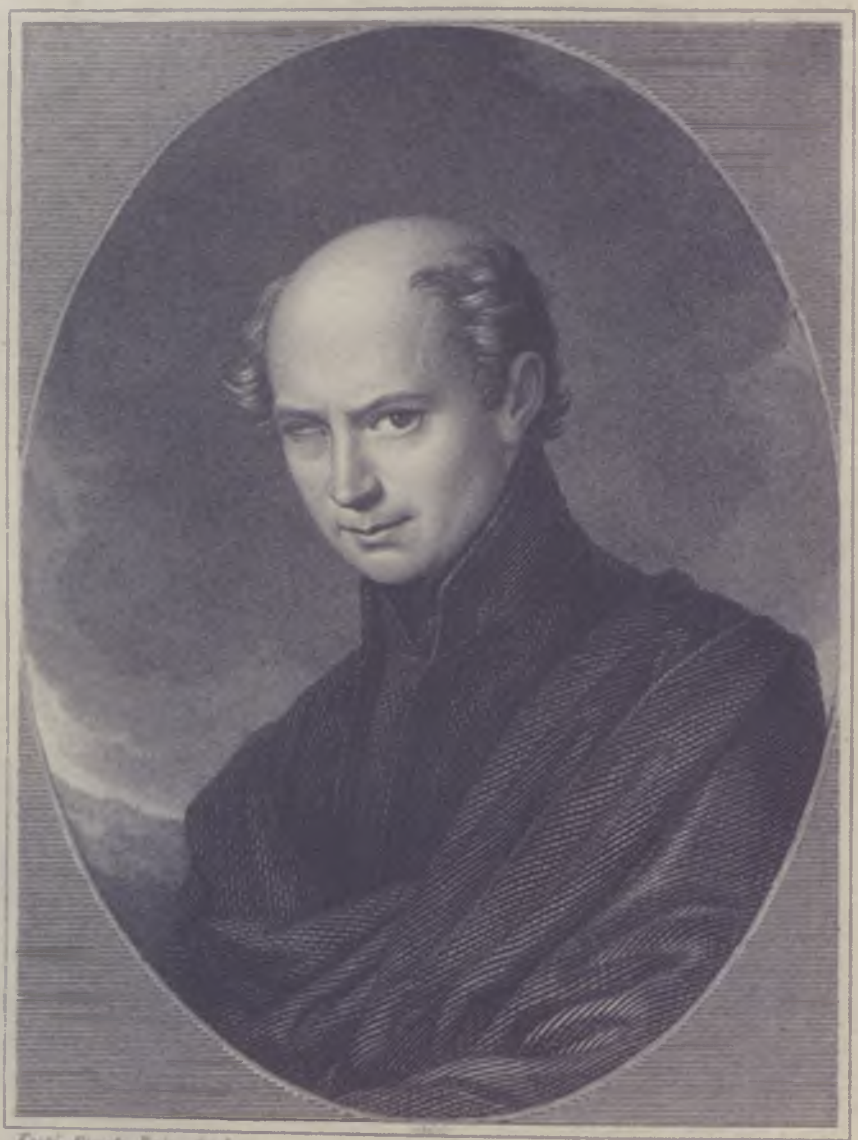

KÖLCSEY FERENCZ.

KÖLCSEY FERENCZ' MUNKÁJI.

KIADTA

SZEMERE PÁL.

ELSŐ KÖTET.

VERSEK.

PESTEN, 1832.

HARTLEBEN KONRÁD ADOLF' TULAJDONA.

520.659.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

HYMNUS,

a' Magyar nép' zivataros századaibol.

Czeke. Januar. 22d.

1823.

Isten, áldd-meg a' Magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors a' kit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' multat 's jövendőt!

Őseinket felhozád
Karpat' szent bérczére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
'S merre zúgnak habjai
Tiszának, Dunának,
Árpád' hős magzatjai
Felvirágozának.

Érttünk Kunság' mezejin
Ért kalászt lengettél,
Tokaj' szőlővesszejin
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk' gyakran plántálád
Vad Török' sánczára,
'S nyögte Mátyás' bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
'S elsújtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló Mongol' nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd Töröktöl rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman' vad népének
Vert hadunk' csonthalmain
Győzedelmi ének?
Hányszor támadt tennfiad
Szép hazám kebledre,
'S lettél magzatod miatt
Magzatod' hamvvedre?

Bújt az üldözött 's felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett 's nem lelé
Honját a' hazában.
Bérczre hág és völgybe száll,
Bú 's kétség mellette,
Vérözön lábainál,
'S lángtenger fölette.

Vár állott, most kőhalom.
Kedv 's öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
'S ah szabadság nem virúl
A' holtnak véréből,
Kinzó rabság' könye húll
Árvánk' hő szeméből!

Szánd meg Isten a' Magyart
Kit vészek hányának,
Nyujts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors a' kit régen tép
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' múltat 's jövendőt!

21/a

Hol telyes reménynyel,
Mint szivárvány,
Tünne fel minden nap
Más nap után.

S ott, hol esti szél leng
Zöld fák közül,
forrás önledezne
Kunyhóm körül.
Isten hozzád csolnak,
S te vészes part,
Hü kegyes nyit ott ram
Remegő kart!

Ülök csolnakomban
Habzó vizen,
Hallok dúgni darvat
Röptébe fenn.
Röpülj égi vándor
Föld s víz felett,
Sorsom, ah, nem adta
Szállnom veled!

Hymnus, á Magyar nép
Zivataros századaiból.
Cseke. Januar. 22d.
1823

Isten áld meg á Magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart
Ha küzd ellenséggel,
Bal sors á kit régen tép
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödte már é nép
Á múltat 's jövendőt!

Őseinket felhozád
Karpat szent bérczére,
Altalad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
'S merre zúgnak habjai
Tiszának, Dunának
Árpád hős magzatjai
Felvirágozának.

Érttünk Kunság mezejin
Ért kalászt lengettél,

21/8

Tokaj szőlővesszőjén
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad Török sánczára,
'S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
'S elvújtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló Mongol nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd Töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman vad népének
Verhádunk csonthalmain
Győzedelmi ének?
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám kebledre,
'S lettél magzatod miatt,
Magzatod hamvedre?

az Üldözött i felé
úl barlangjában,
ézett i nem lelé
át a' hazában.
e hág és völgybe száll,
i kétség mellette,
Vérözön lábainál,
'S láng~~ezzer~~ tenger felette.

Vár állott, most köhalom;
Kedv i öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
lik már helyettek.
szabadság nem virúl
ltnak véréböl,
rabság kongyje hüll
rvánk hő szenéböl!

Szánd meg Isten a' Magyart
Kit vészek hánjának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kinjának.
Bal sors á' kit régen tép
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödtte már e' nép!
A' múltat i jövendőt.

LELTÁROZVA
1963

AURORA

HAZAI ALMANACH

Kiadá

KISFALUDY KÁROLY.

Köre metszette Höschl Pesten N°24 Leopold város.

ára 3 ft

Sz 96/8
143

FŐVÁROSI
KÖNYVTÁR
BUDAPEST

HYMNUS.

Isten! áldd-meg a' Magyart
Jó kedvvel, bőséggel;
Nyujts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Balsors a' kit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' múltat 's jövendőt.

Őseinket felhozád
Karpat' szent bérczére,
Általad nyert szép hazát
Bendeguznak vére;
'S merre zugnak habjai
Tiszának, Dunának,
Árpád' hősmagzatjai
Felvirágozának.

Érttünk Kúnság' mezejin
Ért kalászt lengettél,
Tokaj' szőllővesszejin
Nektárt csepegtettél
Zászlónk' gyakran plántálád
Vad Török' sánczára,
'S nyögte Mátyás' bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
Elsujtád villámidat
Dörgő fellegedben;
Most rabló Mongol' nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd Töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman' vad' népének
Vert hadunk' csonthalmain
Győzedelmi ének!

Hányszor támadt fenn fiad,
Szép Hazám, kebledre;
'S lettél magzatod miatt
Magzatod' hamvedre!

Bujt az Üldözött, 's felé
Kard nyul barlangjában;
Szerte nézett, 's nem lelé
Honját a' hazában;
Bérczre hág és völgybe száll,
Bú 's kétség mellette,
Vérözön lábainál,
'S lángtenger felette.

Vár állott, most kőhalom;
Kedv 's öröm röpkedtek,
Halálhörgés, síralom
Zajlik már helyettek;
'S ah, szabadság nem virúl
A' holtnak véréből,
Kínzó rabság' könnye húll
Árvánk' hő szeméből.

Szánd-meg, Isten! a' Magyart,
Kit vészek hányának,
Nyujts feléje védő kart
Tengerén kínjának;
Balsors a' kit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' multat 's jövendőt.

KÖLCSEY.

A' LÚD, TYÚK, 'S A' RÉCZE.

Egy Tyúk előtt a' Lúd nemzetségének
Dicsekvék régi ágazatfájával,
Azoknak egyikét őstörzsökéuek
Nevezve, kiknek gágogásával
Midőn megbuknék épen,
Megtartatott csudaképen

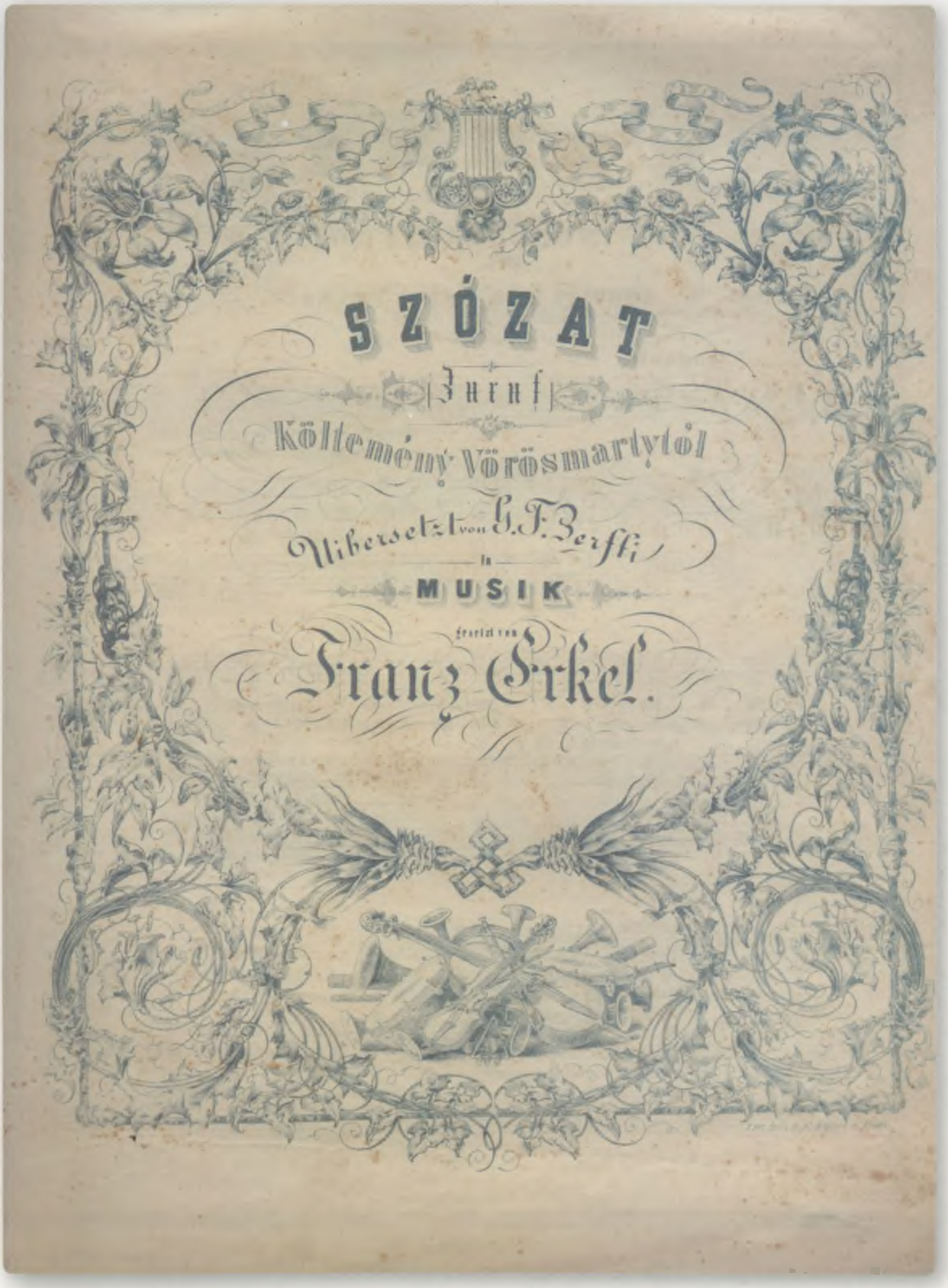

SZÓZAT

Zuruf

Költemény Vörösmartytól

Uibersetzt von G. F. Zerffi

in

MUSIK

gesetzt von

Franz Erkel.

69.

„SZÓZAT."

VÖRÖSMARTYTÓL.

zenejét irta Erkel Ferencz.

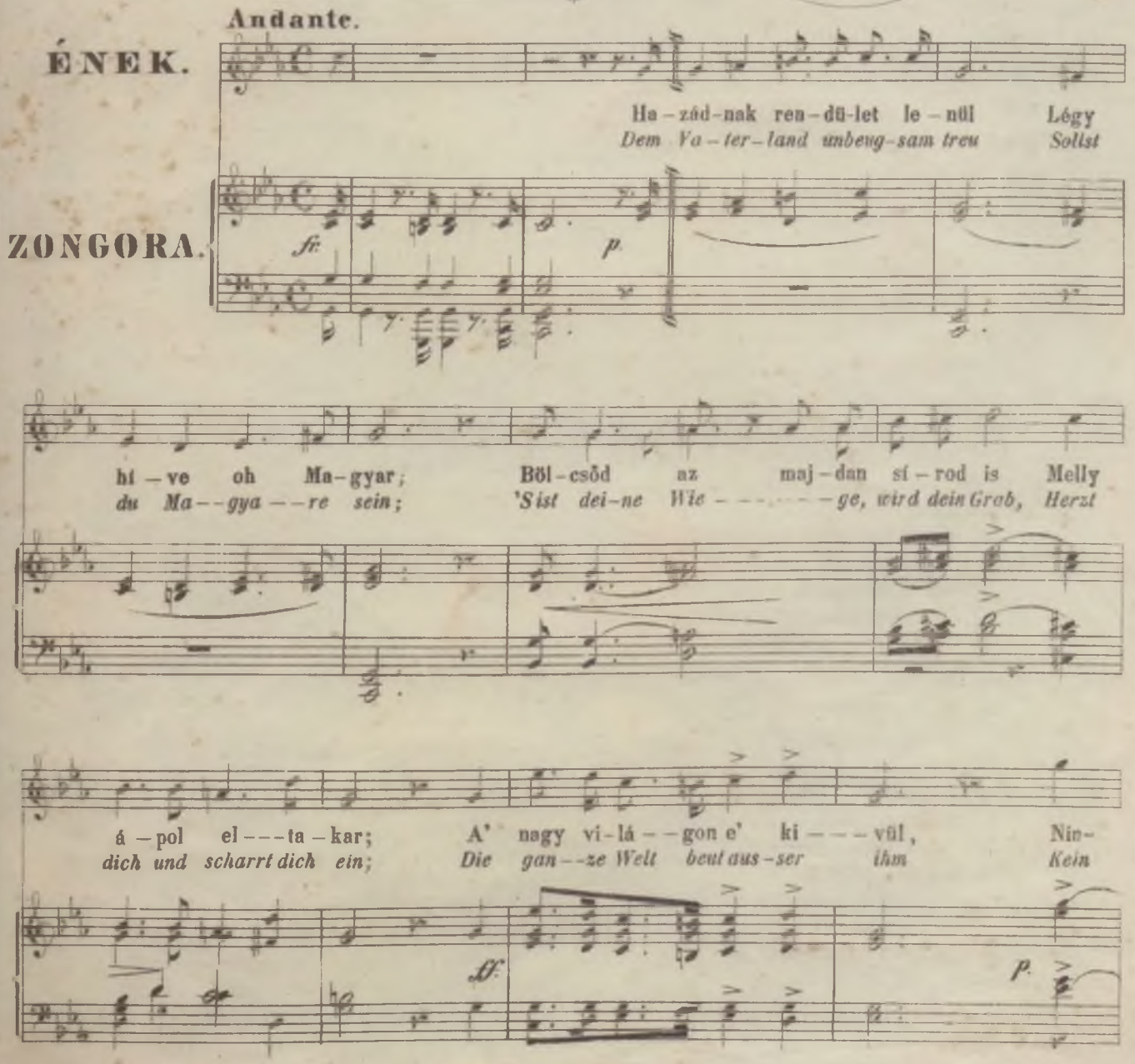

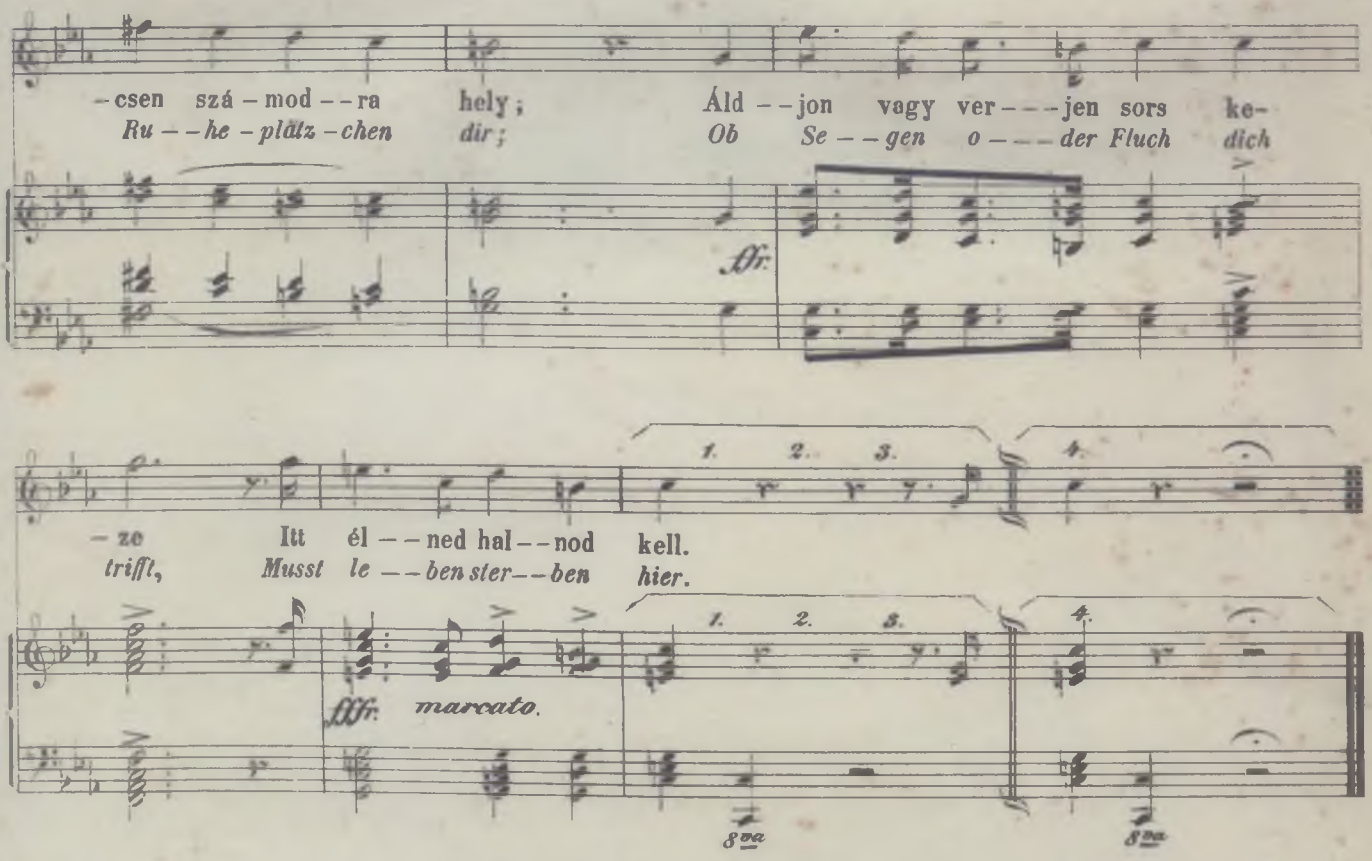

2.

Ez a' föld, mellyen annyiszor
Apáid vére folyt,
Ez, mellyhez minden szent nevet
Egy ezred-év csatolt;
Itt küzdtenek honért a' hős
Árpádnak hadai,
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

3.

Légy híve rendületlenül
Hazádnak, oh magyar!
Ez éltetőd 's ha elbukál
Hantjával eltakar;
A' nagy világon e' kivül
Nincsen számodra hely,
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élned halnod kell.

2.

Hier war's, wo deiner Väter Blut
So oft in Strömen rann,
Ein tausendjähr'ger Heldenruhm
Knüpft sich an's Land hier an;
Hier schlug Árpád, der kühne Held
Die Schlacht für's Vaterland,
Hier brach entzwei das Sklavenjoch
Hunyadi's tapf're Hand.

3.

Am Vaterland, o Ungar! hang
Mit fester Treue du,
Diess hält und deckt dich, fällst du einst,
Mit seinem Rasen zu;
Es ist für dich in dieser Welt
Sonst keine Stätte frei,
Hier musst du leben, sterben hier,
Was auch dein Schicksal sei.

Nyomt Wahrl A. F. Pesten.

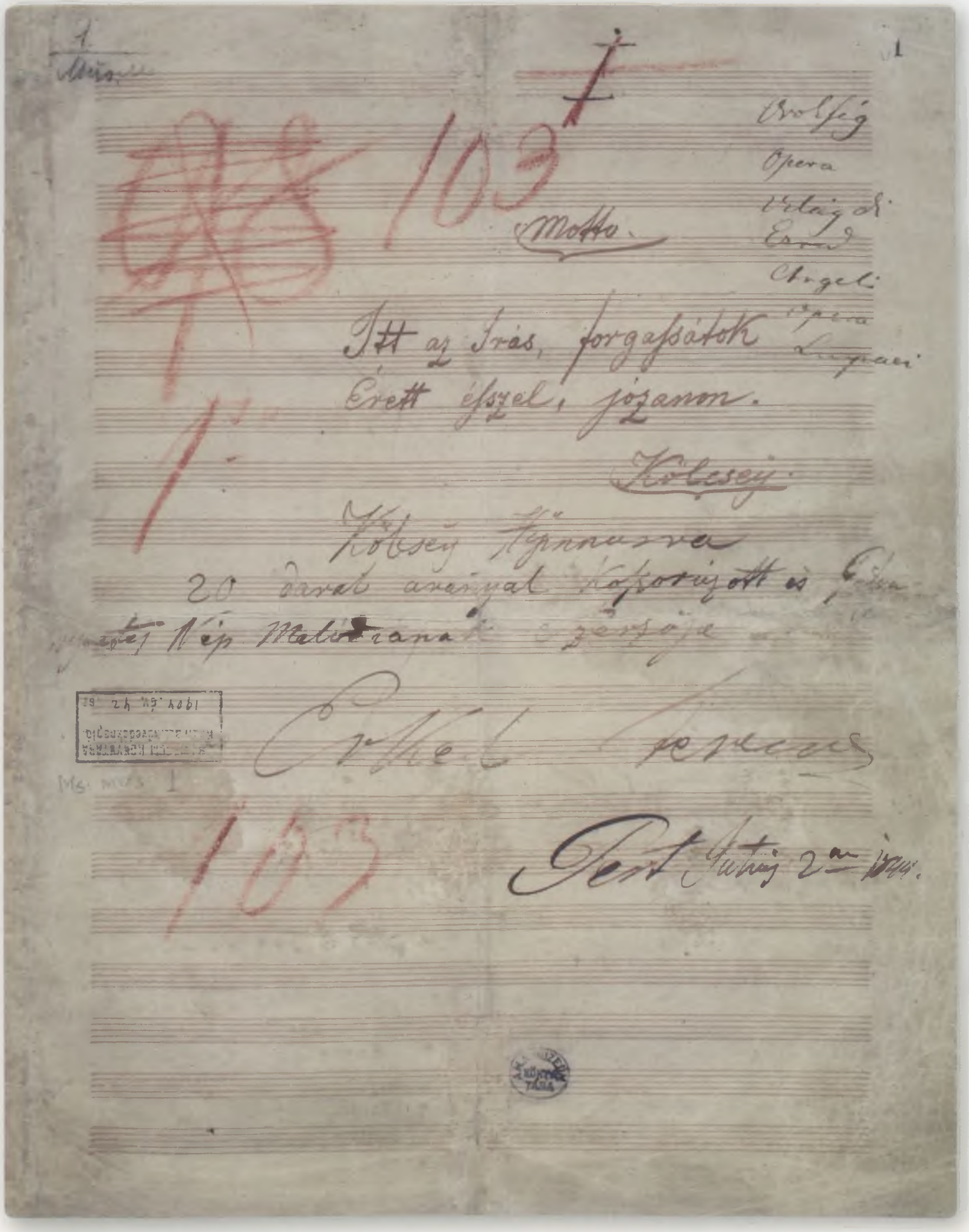

1
Mus.

1

103

Motto.

Itt az Irás, forgassátok
Érett ésszel, józanon.

Kölcsey.

Kölcsey Hymnusra
20 darab aranyal kossorúzott és [illegible]
[illegible] Nép Malvinának [illegible]

Erkel Ferenc

Pest Aug. 2ⁿ [illegible]

Ms. mus. 1

103

KÖNYVTÁRA

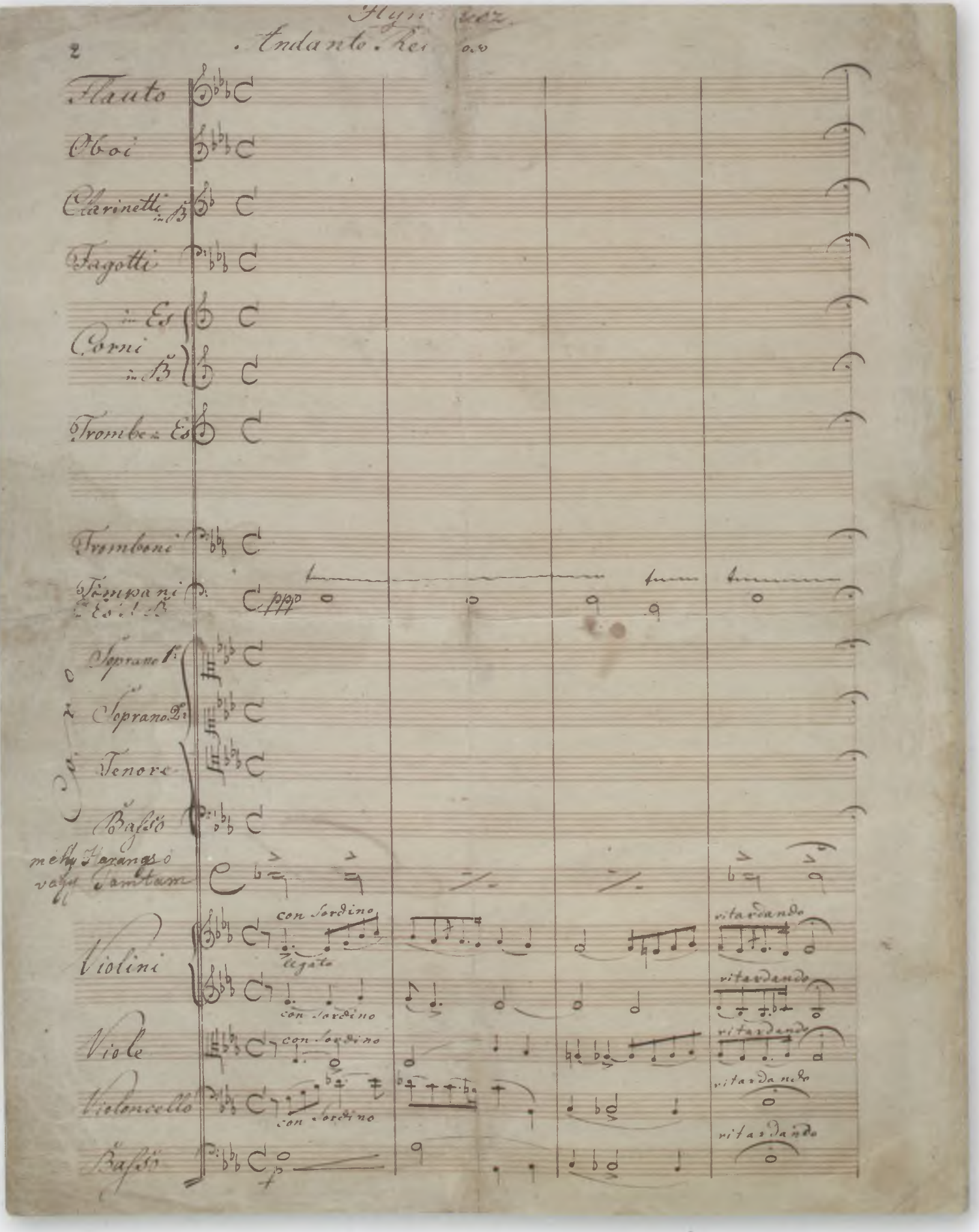
2
Andante
Flauto
Oboi
Clarinetti in B
Fagotti
Corni in Es
Corni in B
Trombe in Es
Tromboni
Timpani in Es, B
Soprano I.
Soprano II.
Tenore
Basso
Violini
Viole
Violoncello
Basso
con sordino
legato
con sordino
con sordino
con sordino
ritardando
ritardando
ritardando
ritardando
ritardando

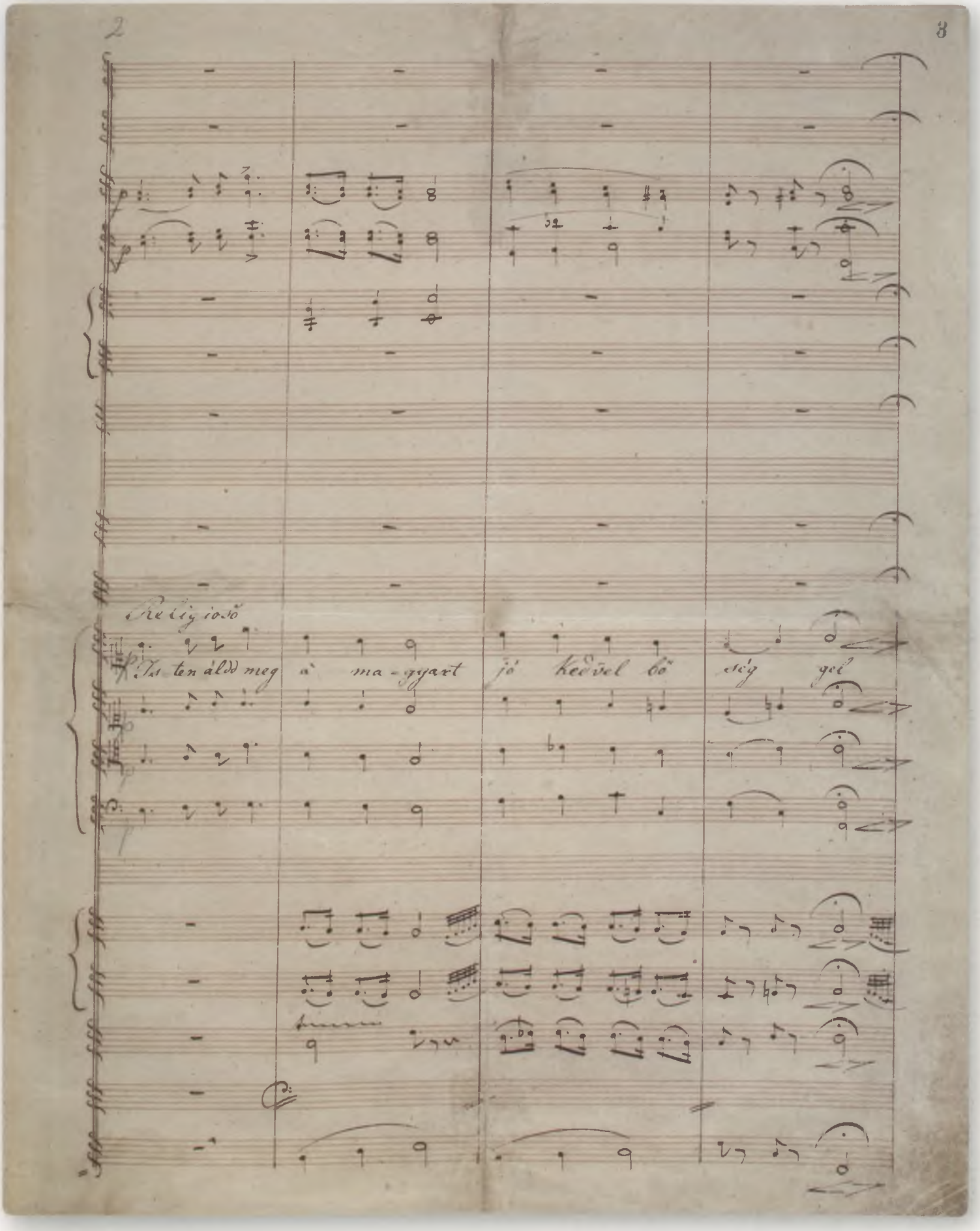
2
8
Religioso
Is ten áldd meg à ma-gyart jó kedvel bö ség gel

Nemzeti színház. A Kölcsey Ferencz' Hymnusára érkezett 13 népmelodiai pályamű megbirálására, s az illetőnek a 20 darab arany pályadíj' odaitélésére az igazgatóság által következő t. cz. urak kérettek és nyerettek meg; elnökül: Petrichevich Horváth Lázár, jegyzőül: Nádaskay Lajos, biráló tagokul: Binder Sebestyén, Braeuer Ferencz, Kaiser Ferencz, Mátray Gábor, Schindelmeisser Lajos, Winkler Angelo, Vörösmarty Mihál és alulirt. Ezen t. cz. urak nyárelő' 15-kén összegyülekezvén, s a birálathoz fogván, legnagyobb örömmel tapasztalák, hogy ez idei pályamüvek közt több igen jeles találtatik, s birálaton aluli egy sincs. — A 20 darab arany jutalom egyhangulag az első szám alatti, s következő jeligés pályaműnek itéltetett oda: „Itt az irás forgassátok — Érett észszel józanon. Kölcsey" mint a melly a mellett hogy magyar jellemü s a költemény' szellemét leginkább megközelítő, a két főkivántatóságot is, t. i. a dallamegyszerüséget és hymnusi emelkedettséget legszerencsésebben megközelíté. E mellett dicsérettel megemlítendőknek itéltettek a következő pályamüvek (13 közől hat.): a 3-dik szám alatti: ‚Isten áldd meg a magyart Jó kedvvel bőséggel. Kölcsey' a 4-dik szám alatti: ‚Szomorú a magyar nóta' a 6-dik szám alatti „Szánd meg Isten a magyart' a 11-dik szám alatti: ‚A ki a széppel köti össze a jót, az bölcs, az igaz poéta. Ez dicső érdem, s ez az égi bélyeg A remek elmén; Berzsenyi' a 12-dik szám alatti: ‚Önérzés, te vagy a diadalmas' bére, nem a díj. Kölcsey' s végre a 13-dik sz. alatti: ‚Minden pálya dicső, ha belőle hazádra derül fény. Kölcsey' jelmondatuak. — Ezen népmelódiák, a nemzeti színház' ének- és zenekara által betanultatván, nem sokára elő fognak adatni; midőn a pályadíjnyertes és dicsérettel említett pályamüvek' jeligés levelei felbontatván, a pályanyertesnek a díj is át fog adatni. Pesten nyárelő' 16. 1844. SZIGLIGETI titoknok.

IGAZITÁS. Mult számbeli ‚Küküllővár' czimü czikk után hibásan áll, hogy „folytattatik", mert az egészen be van fejezve.

PESTI SALON.

HETI SZEMLE.

Széchenyiünnep.

Ki ne ismerné e nevet? s legalább tetteiben azon férfit is, ki e dicső nevet hordozza s kit a magyarok' Istene áldjon meg! Van-e honfi a két hazában, ki e derék hazafit lelke' mélyéből ne tisztelné, s velünk együtt ezerszer ne éltetné? Ha van, szánjuk őt, mert az nem hazafi, hanem hazaáruló.

Széchenyi István' lankadatlan müködését a honi ipar — s ennek főfő eszközei körül kivált a Dunahajózás' létrehozásában ki ne ismerné? Mi természetesb hát, mint hogy a k. szabadalmazott dunagőzhajózási társaság legújabb gőzöseinek egyikét Széchenyink' nevére keresztelé, és ezt olly nagyszerü ünnepélyességgel, miként az egy hazához, melly Széchenyit szülte, miként az egy ünnephez, mellynek tárgya Széchenyi István, a legillendőbb vala!

Több mint 1800 személyt vőnek csak Samson és Buda gőzösek szélcs vállaikra, becses terhüket az óbudai hajógyárhoz — az ünnepély' helyére — szállítandók. Buda gőzös különösen az új hajó' keresztanyjának — a köztiszteletü és lelkes özv. Wenkheim Józsefné bárónőnek átszállítására vala rendelve, kihez a budai főparancsár b. Lederer- és hitvesén, s nmgu koronaőr Ürményi Ferencz uron kivül természetesen több elökelői az uri és polgári osztályoknak is csatlakoztak. Gyönyörü volt látni a lobogódiszítette hajókat tarka zászlóik, feszült kötélzetük és ama szép embertömeggel együtt, mellynek mondhatni egész jellemkifejezését ezuttal bizonyos nemzeties öröm bélyegzé. Buda egyenesen a gyárszigethez vevé utját, mig erős Samson a bombatéren és császárfördőnél a budaiakat is széles padlatára szedé. Látni e két czifra hajót az ezer meg ezer fejnyi tarka népségtől elfoglalt óbudai partok és számtalan kisebb csolnakok' közelében, élérk zenehangok és szünni nem akaró taraczklövések között kevélyen elsuhogni, látni a nemzeti lobogókkal, mint a nagyszerü beigtatási ünnepcsarnokoknál szokás, dúsan fölékített kettős hajóereszt, és egyikének magas boltivei alatt a megkeresztelendő új hajónak idomos alakzatu külhéját, meg aztán körötte s az egész gyár mühelyben nemével az atyai örömnek ünnepiesen ragyogó arczokkal alá s föl sürgő gyármüvesek' százait: mindez valóban olly dicső látmány vala, melly soká megmaradand emlékünk' fényvesztett tükrében is. Midőn Buda megérkezett, az óbudai hajógyár' derék igazgatója Massio kapitány ur csinos nemzeti ruhában fogadá ő nagyságát a gyárünnep' keresztanyját s az érdemes keresztatyahelyettest Heinrich százados urat, kiket a gőzösrül partra szállott egész társaság a számukra rendelt karzatokra kisére. Több száz személyre készült magas emelvény, melly az új hajó' orrával csaknem egy magasságban, azt körülövedzte, s melly szőnyegek és nemzeti lobogókkal vala diszítve, s hozzá elég kényelmes lépcsőzet vezete, fogadá el a csinos hölgyeket és lovagjaikat, mig más része a merékenyebb fiatalságnak magát a víznek bocsátott új hajót választá az ünnepély' színpadául. Itt vala felállítva egy zenekar, melly mig a Sámsonrul átszállongó vendégtömegek a díszhely' szinére értek, válogatott, nemzeti dallamokkal mulattata. Végre ütött az óra s erőteljes diapasonokban kezde zengeni ama fölséges néphymnus, mellyet Kölcseynk és Erkelünk' egyesült lantjaik teremtének. Szent lelkesedés rezgé át a hallgatóságot az erősmellü férfi és csengő hangu énekesnők' minden szavára, melly erélyezve az érczhangszerek' teljes harmoniája által, valóságos n e m z e t i hymnuszszá magasult. Három izben álla be átalános szent szünet, és három izben ismételteték a nemzet' hymnusa. E téve a keresztanyának és a hajógyár' igazgatójának néhány az ünnepélyt érdeklő szavai hallatszának, mellyek' végével a Széchenyi' mellszobrát emelő hajóorrhoz ütött borpalaczkok' nedvével megkereszteltelték a díszhajó, miután a lelkes keresztanya fölemelkedve helyéről Széchenyink' életére ürité ki az első áldomást, mellyeknek sorát tb. Besze ur' derék elköszöntése zárá be: ‚István a király, — mond ő — megalapitá e hont s a nép őt szentnek tiszteli, István a gróf új életre költé azt, s nagynak kiáltja őt a hálás nemzet. Széchenyi' nagy neve tiéd o gőzös, küzdj bátran a habokkal, mert neved deléjtü, melly a közjólét' partjára evezte. Őt tehát, ki szunyadó nemzetünket föléb-

reszté, ki annak minden elemét mozgásba hozta, hogy életre keljen, kinek érdemei sokkal bokrosabbak, mintsem itt rögtön kiemeltethetnének, őt a honboldogítót, a nemzetek' Istene éltesse!" Ezrek' szivéből emelkedő harsány éljenek követték ez áldomásokat és a parton álló tömegek' ezerjei viszhangozák azokat. És ekkor roppant zajjal s a hajósnép meg gyármunkások' ostromriadáshoz hasonló kiáltási között ütteték ki az utósó czövek, s merész sebességgel indult meg az új Széchenyi, kevesebb mint egy percz alatt simulva le kupfödte állásáról a szabad folyóba, hol őt, e dicső nevet viselőt, Budapest' közönségének örömrivalgása és tapsai fogadák.

És ez ünnep gyönyörü volt, és ez ünnep fönséges volt. Mintha egy erőteljes ifju nemzedék sejdítené jövendő nagyságát, mintha érzeni kezdené, miként illik nagy nemzetekhez megünnepelni nagyaikat. Széchenyi első magyar [1]) — mióta a világ fönáll — kinek nevét osztrák-magyar hajó viseli, adja Isten hogy nemzedékről nemzedékre legyenek magyarjaink, kik e megtiszteltetést annyira és olly rég megérdemeljék, mint e derék férfi. A nemes grófot — becsületére legyen mondva a gőzhajózási részvényesek' tisztelt egyletének — rég elérendő ugyan e méltó kitüntetés, de ott álla mindig az igaz érdem' drága őrje a szerénység, mindannyiszor akadályt gördítve a közmegtiszteltetésnek e neme elé: mig elvégre — és bölcsen cselekvék — rést engedett összes vágya' ösztönének, s eltalálá egy nemzet' ohajtását.

És ez ünnep gyönyörü, és ez ünnep fönséges vala, de hiányzott belőle a főérdek, hiányzott a főgyémánt a nemzeti ünnep' füzérkoronájából, mert az ünnep' királya, Széchenyi István ur nem volt jelen. Bölcsnek önzése volt-e — melly a magasztos honszeretet' síró kéjét ki akará kerülni, avvagy túlzó szerénység tartóztatá vissza a nemes grófot a nemzeti ünnepeni megjelenéstől? annyi igaz, hogy a tisztelt honfi országos dolgait adá ürügyül távozásának, és — mielőtt e népünnep' reggele fölhajnallott, Pozsonba utazék. Isten' áldása kisérje gróf Széchenyi István' minden léptét, miként a nemzetét kivívták tettei!

— Vásárunk előpostái a deszkabódék kiemelkedének már szokott helyeiken. Időjárásunk szép, vásárunk minden jóval bíztatja kereskedőinket, nemzeti színházunk pedig mulattatásukról gondoskodandik. Több új dráma kerül ezuttal színpadunkra, mellyek közt koszorus Jósikánk' jelesnek mondatott legujabb drámája is említendő, melly jövő kedden adatik, s mellyre Budapest' közönségét tisztelettel figyelmeztetjük.

1) Magányosak közől.

— Hétfőn pedig a derék Schodelnét üdvezlendjük, mint újonnan szerződött tagot, legjobb szerepeinek egyikében Lucreziában. A közönség, melly Schodelné' müvészi érdemeit mindig méltányolni szokta, bizonyosan jó neven veendi az igazgatóságnak, hogy az akadályokat elhárítva, lehetővé tette, mikép az operaügy nemzeti színpadunkon újra azon lábra álljon, mellyen mult időkben díszlék. Linda di Chamounix első újdonság, melly játékrendünket érdekesítendi. Várva várjuk annak eredményét.

— Az operaügygyel olly rokonügy a pest budai énektanodáé, hogy lehetlen azt eszmelánczolatunk' elszakítása nélkül itt szőnyegre nem hoznunk. Mondhatjuk, nagy érdek- és feszült figyelemmel kisértük annak f. hó' 8, 9 és 12-kén tartott nyilvános vizsgálatát és vizsgálati hangversenyét. Ez intézet — elismerő köszönet érte fáradhatlan derék igazgatója Mátray Gábor urnak — olly magasra gyarapodott, hogy valóban öröm vala tanunak lenni, mikép fejlődék olly kevés idő alatt annyi müvészi elem mindkét nemü növendékeink között. Az unisonok, a classikus jellemü choralok épen olly szabatossággal énekeltetének, mint minő tanszerüség és jóizléssel adatának elő az egyes dalok, ha kiveszszük netán azon néhányaknál észrevehetett hamis hangokat es csekély hibákat, mellyek többnyire bátortalanság' eredményei. Azonban a nyelvre nézve azon észrevételünk van, miszerint nem tudjuk, miért énekeltetnek az olasz szerzemények többnyire német nyelven, midőn az intézet' növendékeinek olasz nyelvmesterük, s mint a vizsgálatból láttuk, meglehetős jártasságuk van az olasz nyelvben. Mi, az igazat megvallva, jobb szeretnők, ha minden szerzemény az eredeti nyelven énekeltetnék, olasz ugy mint német, és ekkor különös figyelem fordíttatnék természetesen a magyar szerzeményekre. Hallottunk ugyan több magyar dalt is, s azok között Mátray Gábor urnak is valóban gyönyörü szózatát, meg aztán néhány régibb elavult magyar szerzeményt, de nélkülöztük a nemzeti operák' gyöngyeit, és nélkülöztük az újabb kor' dalait, mellyeknek szerzőik illy alkalomkor megismertethetnének s egyszersmind újabb munkásságra is ösztönöztethetnének. Örömmel kell említenünk túlfelől, mikép a szellem, melly az intézetet átlengi, magyaros, s noha kikerülhetlen most még, hogy a tanítók' legnagyobb része idegennyelvü ne legyen: de az említettük igazgató' ismeretes hazafisága elegendő ellensúlyról kezeskedik, hogy a nemzetiség geniusza ez intézetben ennyi idegen elem között is fentarthassa uraságát. Fölszólítunk ez alkalommal titeket, honunk nem csak szóval, de tettben is lelkesb hölgyei, s titeket nemzetiség,

művészet, müveltség' nemesb baráti! jertek és ápoljátok e zsengéjében is olly kedves intézetet, melly annyi fülnek bájzenét, annyi szívnek égi kéjt, annyi idegennek nemzetiséget, s mi több és mindezeknél valódiabb, annyi szájnak kenyeret fogna adhatni, ha hő pártolástok' melegénél engeditek magasra fejleni az ültetvényt, melly gyümölcsöt ád még zsengéjében is, fényt pedig és dicsőséget erejének teljében.

A mult hétfőn tartott vizsgálati hangverseny' alkalmával jutalmak is osztatának ki a jelesb tanítványok' czélszerü buzdítására. E jutalmak azonban az intézet' szegénysége miatt olly takarékosak valának, hogy föltettük magunkban, jövő évre — ha Isten éltet — sikert igéröbb hatálylyal föllépni ez ügyben a zenészet' barátainál, nem hallgathatván el addig is Rosti Albert ur' nevét, ki ez idén is két csinos kis arany ékszert ajánla jutalmul két jeles növendék' számára. E vizsgálatot a köztiszteletü elnök Festetics Leo gróf távullétében aligazgató Dolezsalek ur nyitotta és fejezte be csinos magyar beszédekkel, mellyek az érdemes igazgató urnak annyival inkább becsületére válnak, mivel a tisztelt ur hazai nyelvünkben kevesbbé otthonos. Végre nem tudjuk elfojtani abbeli megütközésünket, miszerint a városunkban létező három színházigazgató közől egyiket sem láttuk megjelenni e müvészi ünnepen, melly épen színházigazgatókra nézve a legkivánatosb szüreti ünnepekhez hasonlítható. Ha színházat kezelnénk, valóban ismerni szeretnők a zenészeti képességek s tehetségeket, figyelemmel kisérni a müvészeti haladást, szóval hogy rövidek legyünk — szorgalommal ápolnók a kertet, mellynek gyümölcseit minmagunknak zamatoztatnók.

— És hogy a nagy redoutteremből mindjárt a szomszéd termekbe vagyis a zenészetről a festészetre átmenjünk, ajánljuk az ikerváros' közönségének idei szép kiállításunkat. A részvényesek ez idén örvendhetnek, mert sok és igen jeles kép lőn kijátszás végett megvásárolva. Ezek közt Tikos és Raab hazánkfiaitól is birunk szép festményeket. Barabásunk ez idén egy pár jeles arczképen kivül semmi más festményt nem állíta ki. A részvényeseknek szánt mülap köztetszést aratott s még szebb leend, midőn azt a még munkában levő finom metszetü blondel ráma körzendi. Előre szép hölgyek! előre urak! vegyétek a legtöbb kamatot hozó részvényeket. Klausz ur — az egyesület' pénztárnoka — ma is szivesen beváltja 5 pengő forinton (egy részvény' árán) az anyai örömet ábrázoló mülapokat. E részvényeknél tehát száztól száz a kamat.

— Alexy Károly, Bécsben lakó fiatal honunkfia' köztetszésü Corvinusának megszerzése iránt pedig — akár a Museum, akár pedig az egylet' számára (kijátszás végett) — magunk tettünk lépést, mellytől ohajtott sikert remélenünk szabad. Mi dicső nyereség volna bármellyik részvényesnek is e remek kis szoborka!

— Vajjon hogy tetszik önöknek t. olvasóink a pozsoni hasonszenvtani orvos uraknak azon épületes követelésük, miszerint a Pesten alakult érdemes egyletet arra kivánják kényszeriteni, hogy az jegyzőkönyveit s más hivatalos ügyeit ne magyar nyelven vigye, és e követelésüket ollyas fenyegetődzéssel kisérik, melly némileg meghasonlási viszketeget föltételez. Sajnos, bizony sajnos volna a gyógytudományra nézve, hahogy az alig összeforrott erők megint szétfoszlanának — mi hogy azon uraknak czéljuk lehessen, lehetlennek hiszszük —, de hogysem az egyesülés' érdekének az ennél még drágábbat — a nemzetiségét föláldozzuk, azt önök valóban nem kivánhatják, s szabadjon remélenünk, kivánni tovább nem is fogják.

— A drávaszabályozó választmány befejezte idei müködését, négy helyen tartatván a szükséges gyülések. Nehezíti az ügy körüli czélszerü eljárást azon körülmény, hogy különböző hatóságok között forog a kérdés. Ő nmga Ürményi F. koronaőr, e választmány' nagyérdemü elnöke, kivánt egésségben érkezék meg a napokban városunkba.

— Müller lókupecz (maquignon) az idei kolozsvári lóvásárt meglátogatván, húsz darab derék erdélyi fajta lovat szállított városunkba. Az erdélyi vér ma is föntartja régi jó hirét, azért kiknek szép és kitartó kocsi- vagy nyerges lovakra van szükségük, azoknak Miller ur' lovait ajánlhatni.

— A hajógyár' igazgatósága hivatalos köszönetet nyilvánított Bartay urnak abbeli készségeért, miszerint a nemzeti színház' derék karénekeseit a minapi ünnepély' fényének emelésére minden díj nélkül átengedni sziveskedett. Magunk az érdemlett köszönethez csatolván miénket, egyszersmind a derék karbeli urak és hölgyeknek is köszönetet nyilvánítunk, kik nemzeti hymnusunkat olly magasztos ihléssel föl fogák, s azt a meglepett hallgatóság előtt olly müvészileg elhangozták.

— A Hetesen tartatni szokott somogyi lóversenyek idén Kaposfüreden (közel Kaposhoz) fognak tartatni őszelő' első napjaiban; érdekesitni fogja azokat a csikók' kiállítása, mellyek idén 2—300-ra fognak fölrugni, s köztük igen jeles csikók kiállíttatni. Éljen a somogyi lótenyésztési buzgalom, s találjon bár minél több követőkre.

— Marianna gőzösnek a Linzhez közeli örvénynél m. hó' 29-kén éjjel tengelye ketté törvén, a mondott hajót és utasait a veszélytől

csupán derék kapitányának Mayr urnak s a parancsa alatti hajósnépnek ritka lélekjelensége mentheté meg. Több külhoni lapok dicsérik Mayr urnak ebbeli ügyes eljárását.

Nemzeti ünneppel kezdők szemlénket, végezzük is azt nemzeti ünneppel.

Nemzeti ünnep a Rákos' mezején.

Tegnapelőtt reggel ment véghez nagy pompával a pesti polgári őrhad' zászlójának fölszentelése, s az egyetemes polgárőrseregnek hitletétele. Reggeli 5 órakor már riadóval járta a zenekar be a várost, s 6½ órakor az ünneplő őrhad' parancsnoka szállása előtt (a leopoldvárosi 3 korona utczában) összegyülekezék. 6¾ órakor zene s dobszóval a szénpiacz felé indula, s az országuton az evangelicusok' temploma mellett a b. Orczyféle ház' átirányában megállapodék, ugyanott a többi őrcsapatokat bevárván. A sorban első helyen állának a pesti huszárok, azután az ünneplő pesti gyalogság, utánok a pesti lövészek és a könnyü lovasság.

A budai őrhad' megérkeztével a pesti összes őrhad tovább indult a fölszentelés' helye felé, a historiai emlékü Rákosra, következő rendben: 1) Budai huszárok. 2) Pesti huszárok. 3) Budai gyalogság. 4) Pesti magyar gyalogság. 5) Pesti lövészek. 6) Pesti könnyü lovasság.

A hely' szinén öt csinos sátor volt fölállítva; közepén a kápolna, s jobbra balra két kisebbik a fölszentelő püspök, zászlóanyák s hatósági vendégek' számára.

Az összes őrhad e sátorok körül négyszögben állott fel: a kápolnával szemközt a budai gyalogság, ennek bal szárnyán a pesti magyar gyalogság és huszárok, jobb szárnyán a pesti könnyü lovasok és budai huszárok, átirányában pedig a pesti lövészek.

Tömérdek nép, ezer meg ezer kocsi körzé az egész négyszöget, melly annyival inkább remélhető volt, mivelhogy a szinháztértől fogva a Rákosig egyik kocsi a másikát érte. Végre 10 órakor pesti huszárokbul kijelölt díszlovasok' kiséretében jelent meg a szép zászlóanya gr. Károlyi Györgyné, s valamivel később a fölszentelő püspök ő mga. Hogy a Károlyipár hangos éljennel üdvözöltetett, mondanunk is fölösleges. A kedves grófné egy arany nyal dúsan himzett nehéz fehér selyem kelmejü magyar öltözetben jelent meg, fekete magyar főkötő és gazdag arany fátyollal. Fejékét s magyar vállát roppant értékü gyémánt ékszerek, nyakát pedig hat sor kitünő szépségü keleti gyöngy diszíté. Aranyszövetü legfinomabb persiai cashmir, nemzeti szineinkből, függött le karjáról. A jelenlevő hivatalos vendégek mindnyájan díszes magyar ruhákban fénylének.

A m. püspök és zászlóanya' megérkezte után a tisztikar soraiból kilépvén s a kápolna előtt összegyülvén, a szent mise elkezdődék, mit általában magyar ének kisére. Fölmutatás alatt a szép Kölcseyhymnust hallatván a zenekar.

Evangeliumkor a vallás' és zászló' védelme jeléül a tisztikar a kápolnában kardot ránta, s a zászlót a kijelelt altiszt fölemelé.

Evangelium' végeztével pedig a zászló ismét az asztalra fektetteték, a tisztikar pedig kardját hüvelyébe visszatette.

Mise' végeztével kezdődék végre a zászlószentelés. Miután a zászlóanya a szalagot felkötötte, azt egy kirendelt altiszt baltérdére nyugtatva kevéssé kigöngyölgeté, s a püspök ő nga fölszentelé.

A zászló (Barabásunk' festménye) a boldogságos szüzet, Magyarország' védanyját képezi magyar fölirással, országunk' czimerével, s gazdag aranyrojtokkal díszelg; a szalag háromszinü nehéz bársony, gazdag ezüst hímezéssel, a keresztanyák' neveit, s az ünnep' adatait magában foglaló. Egyike a legpompásabb, legdúsabb zászlóknak, a keresztanyák' ajándoka.

A fölszentelést követte a szögverés. A fölszentelt zászlót az illető altiszt a kápolna előtti asztalra fekteté, s annak nyelébe fölülről az első szeget a sz. Háromság' tiszteletére a fölszentelő püspök, 2-at ő felsége' nevében gróf Károlyi Györgyné; 3-at főhg. nádor ő fensége' nevében megint gr. Károlyi Györgyné ő méltósága; 4-et áldornagy ő herczegsége' nevében ismét a fölszentelő püspök; 5-öt püspök ő méltósága' nevében főtisztelendő Feichtinger Domokos prépost és helybeli lelkész ur; 6-at a város' nevében a pesti polgármester; 7-et és 8-at a keresztanya grófnék' nevében osztályparancsnok és az első század' kapitánya, s igy tovább verték be.

A fölszentelt és megszögezett zászlót végre püspök ő mga a polgármesternek adta át; a tisztikar pedig a sorokba lépe. A polgármester továbbá átadta az őrhadparancsnokának, s miután az őrhad' szárnyai félszázadonkint bekanyarodtak, a parancsnok rövid beszéd' kiséretében a zászlótartónak átnyujtá. A beszéd' végével az egész őrhad felkiálta: Éljen a Király!— Ekkor a hadügyész' elöszavalása után az őrhad a fölszentelt zászlónak hüséget esküvék. Eskü után a tábori pap az őrhadhoz egyházi beszédet tartván, a beszéd' végeztével az őrhad arczvonalban visszakanyarodék.

Ekkor a fölszentelő püspök a kápolnából az őrhadra pápai áldást monda s az őrhad imára borult.

PESTI SALON.

HETI SZEMLE.

— Napjaink megannyi szívemelő ünnepélyeknek fényes lánczsora. Alig van ideje a léleknek, az ünneptárgyak' különféleségéhez képest változó magasztaltság' jellemébe magát áthangolni. Amott hona' legnagyobb élő polgárának hoz hálaünnepet az érdemméltányló társnemzedék, mig emitt a nemzetiség' szent zászlaja alatt esket lelkes várospolgárságot honpolgárokká is nemzetünk' geniusza. Amott egy jövő ivadék' erődús fölvirágozhatásának teszi le szent alapkövét a kisdedek' nemes ihletü magas védnője, csöndben, nem kül pompazaj' lármái közt: de annál szívemelőbb, meghatóbb ünnepélyességgel, minél több ideje lön a külségek által el nem kapott léleknek, az ünnep' valódi tárgyába mélyedni. S mig itt egy jövő reményzöldje mosolygá át az ünnepet: amott az ős várfalak közt nagyszerü hálahymnus' ájtatos zengése nyolczszázados multra vezet viszsza: e hon' alapításának dicső éveire. Ez ünnepek' egynémellyikéről szólott már mult szemlénk; most a többiekről tudósítjuk a tisztelt olvasót.

Legelső, legjelentékenyebb, legnagyobbszerü ezek közt a hálaünnep, mellyet a nemzetalapító szent István' dicső emlékére ül a hálás magyar. Első nagy királyunk' szellemehez illő áhítattal ünnepeltetik ez meg mindenhol e honban, de leginkább a fővárosban. Megelőző estve már álgyulövések emlékezteték a két várost a felviradandó nap' jelentőségére. Másnap korán elkezdődék a népvándorlás föl Budavár' nagy emlékszentelte falai közé, s az ünneplő nép' tarka serge végetlen hullámzatban tölté be nem sokára annak főbb utczáit, s később a főegyházat, hol valamennyi helybeli hatóság' tagjainak, s a kétvárosi új polgárőrhadnak az ünnep' fényéhez illő díszruhákbani jelenléte s álgyuk' zugása mellett mutattaték be a szent miseáldozat, s honnan az alkalomszerü szent beszéd s mise után indult el a nagyszerü szent menet az udvari kápolnához, tábori zenekar hangoztatva időnkint az ‚Isten tartsd meg királyunkat [1]), midőn ájtattal borult térdre a népsereg ama szent ereklye, első királyunk jobbja előtt, a nélkül hogy legnagyobb része csak távulról is sejtené: milly emlékek' hosszu sora füződik nehéz lánczszemekként ez első alapszemhez.

Ájtat' végeztével különféle mulatságokra oszlott szét a nép. Egyik nagy rész a fegyvertár' utczáit tölté meg, mellyekben késő estig tolongott a sokaság. Mások, a vidám ebédek után, a városmajorba gyültek, hol négy katonai hangászkar — kettővé olvadva — zengett meg nem szünve, derítő dallamokat. Azonban nem csak itt, hanem a városerdőcskében, s a budai hegyek közt is tömérdek nép mulatozott, sőt még a közel Rákos' kellemes erdőcskéje is nagyszámu vigadó társaságot fogada hüves árnyaiba. Az egész város' mozdulható népe talpon volt. Estve Budán a Horváth-, Pesten a Széchenyiféle kertekben öszpontosult a legtöbb nép, mindkét hely több ezer lámpával ki levén világítva s átlátszványokkal (Transparent) diszítve. — Az éj már rég eltakará fekete fátyolával e féltekét, mire a város-zaj elnémult.

— Szemleiró a magas várból szerény hajlok alá, pompafényes ünnepély helyett egyszerü, de nem keveshbé szívemelő szertartáshoz vezeti a nyájas olvasót, a pesti terézvárosi valeroutczában, hol mult szombaton tételték le alapköve a kisdedovóképzőintézet' épületének. Kilencz óra után, az esős idő' daczára diszes nemzeti öltözetben gyültek ide össze a különféle hatóságok' képviselői, többen a magyar gyalog s huszárőrhadból, a bécsi polgárőrhad' még itt mulatott küldöttei, s számos ügybarát. 10 órakor ő fensége Mária Dorottya főherczegasszony, szives éljenek közt fogadtatva megérkezvén, az intézet' teremében id. Schedius kir. tan. ur néhány lelkes szóval megnyitá a fölszentelési ünnepet. Utána az intézet' eddigi

1) Eddig király és hon' dicsöitésére énekelt néphymnust is — magunknak nem levén — derék szomszédinktól kelle kölcsönöznünk. Ez szégyen volt ránk nézve, igaz; de ma már másképen vagyon. A magyar saját nyelvén, saját szivéből fakadt hangokon tud már fölzengeni dicséneket, a királyt s hont éltetöt. Szabad-e remélnünk, hogy jövő évben Kölcsey' magas hymnusa adandja meg ez ünnep' nemzeti jellemének utósó himporát.

Csütörtök **386.** Septemb. 12. 1844

PESTI HIRLAP.

Megjelenik e' lap minden héten kétszer: csütörtökön és vasárnap. Félévi előfizetés a' két fővárosban házhozhordással 5 forint, boritékban 6 ft, postán boritékban 6 ft pengő pénzben. — Előfizethetni helyben Landerer Lajos kiadó-tulajdonosnál, hatvani-utcza Horváth-házban 483. szám alatt, egyébütt minden cs. kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba 's egyéb külföldi tartományokba küldetni kivánt példányok iránt a' megrendelés csak a' bécsi császári főpostahivatal utján történhetik. — Mindenféle hirdetmények fölvétetnek, 's egy-egy kis hasábsorért apró betűkkel 5 pengő kr. számittatik.

Folyó évi october' 1-sö napjával kezdendö évnegyedi előfizetés a' „Pesti Hirlap"-ra, helyben 2 ft 48 kr, postán küldve: 3 ft 30 krjával pengőben elfogadtatik; — és az 1841-, 1842-, 1843-, 1844-iki első, ugyszinte e' folyó második félévi folyamatból teljes számu példányokkal még szolgálhatunk.

TARTALOM. Halálozások. Figyelmeztetés. — Pest, sept. 11-én. Országgyülés. Országos ülés a' főRR-nél sept. 2-án (vallásügy). Ker. ülés sept 2-án (hörtönrendszer). Ors. ülés a' RR-nél sept. 2-án (pótlólag beadott sérelmek' iránti üzenetek 'stb.) Ors. ülés a' főRR-nél, sept. 3-án (sérelmek, részek' visszakapcsolása, bányatörvény). Ker. ülés sept. 3-án (bányatörvény, változtatások, módositások). Országos ülés a' RR-nél sept. 3-án (az unitaria vallás' bevétele iránt teljes egyesség 's' két tábla között, a' többség az I: 40 czim' eltörlése iránti ker. határozat ellen nyilatkozik), Országos ülés a' főRR-nél sept. 4-én (sérelmek, katona élelmezés). Kerületi ülés sept. 4-én (vallásmódositások). Előleges közlés emlékének rehabilitatiójáát tüzték ki magoknak feladásul, nekik Lafayette, Mirabeau, a' girondisták, mind-mind épen ugy árulók vagy szükkeblü kontárpoliticusok mint az udvari párt; ideáljok a' convent; státusférfiai előpéldányaik Saint-Just és különösen Robespierre. Ennek legparányiabb beszédét is kikutatják a' clubbok' latrináiból, 's odaállitják a' statustudományt szomjazó polgár elébe, hogy bámulja és tanulja, mint a' hogy' orbiliusaink előnkbe adták Cicerónak beszédét pro Marco Marcello.

És Robespierre mondott egy hosszu beszédet a' kegyelemjog ellen, és Buchez 's Roux ismerték ezen beszédet és való a' már nálunk is inditványozott cassatioszék, mellyet mi még azon oknál fogva is pártolunk, mivel bétetözi az összes törvényes ügyeket, 's mivel ez a' leghatalmasabb tényező az összes törvénykezésnek centralisatiójára.

A' másik argumentum, melylyel előállani szoktak, az: hogy a' monarchiai elem a' kegyelemjog' fentartását követeli. Ugyan ezen urak' azájából azt is hallani gyakorta: hogy a' monarchiai elem az aristocratiának fentartását szükségessé teszi. De valamint ez nem áll, mert a' mi közös meggyőződésen alapul, annak porhanyó támaszra nincs szüksége, nem áll a' [illegible]

(281) (2, 3)

Épen most jelent meg és kapható

Heckenast Gusztáv

pesti könyváros és kiadónál váczi-utczában 15. sz. a. (Pozsonyban Wigand K. F. — Kassán Hagen K. — Debreczenben Telegdy L. — és Eperjesen Benczur J. könyváros uraknál):

Jósika Miklós'

külföldi

Regényei

6dik szám.

Toussaint.

I. kötet. 2dik füzet.

8rét. Füzve 30 kr. pengő pénzben.

(305) **Zseller-gyarmat.** (1, 2)

Ns Mosony megyében kebelezett magyar-óvári uradalom részéről Hegyeshalom (Strasz-Sommerein) helségen felül a' bécsi ut mellett fekvő, és kereseti 's egyéb tekintetekből is lakhelyül ajánlható. Saida nevezetü földes-uri puszta-birtok szerződéses kis házas lakosokkal megtelepitendő, 's e' végre 100 zseller-házhely 750 □ üllel ingyen kiosztandó lévén; az uradalmi igazgatóság' részéről, mind azon szegényebb sorsu folmivelők és mesterművesek, kik eddigi erényes maguk viseletéről tanuskodó bizonyitványaikon felül egy illő [illegible] vagyonnal ellátva var[illegible] talkölltözködésre felh[illegible] hogy beköllözési és l[illegible] vagy szóval a' magyar[illegible] nak minélelébb feljele[illegible] kivánságnak megfelel[illegible] ket elfogadó folyamod[illegible] nek kihasitása iránt [illegible]

A' telepedési fel[illegible] óvári uradalomnak t[illegible] mindennap megtekinth[illegible]

(304) **Birk[illegible]**

Szálbeck Jakab t[illegible] gyében levő kis-trator[illegible] adó igen finom, 's n[illegible] 400 db idei bárány, [illegible] lebbről értekezhetni l[illegible] don Póka János ügyé[illegible]

(311)

A' magyar közö[illegible] nyeit ille[illegible]

Azon részvényes[illegible] 8,000,000 p. ftól jár[illegible] 3,000,000 pftól eső[illegible] kitüzött f. é. junius 25. [illegible] mint zárdó alatt sem fizették le, a' társaság szabályainak, nevezetesen a' 4 §. rendelete szerint ezennel felszólittatnak: hogy a' fent kitett részleteket az alólirt naptól számitandó 6% késedelmi kamatokkal együtt más 6 hét alatt, az az legkésőbb f. évi october 7kéig vagy a' vállalat' főpénztáránál Bécsben (Obere Bäckerstrasse) 752. szám alatt, vagy Pesten a' pesti magyar kereskedelmi banknál lefizessék; különben a' késedelmes részvényesek a' szabályok' 5. §. szerint a' társasági jogoktól megfosztatván, az általuk eddig tett fizetések, a' társaság' számára történteknek fognak vétetni, melly mind a' mellett a' magának kikötött jogokat fentartja, és az ujabban kibocsátott részvények felöl szinte azon kikötésnél fogva tovább is rendelkezendik.

Pozsony, september 5kén 1844.

A' magy. középponti vasut' igazgatósága által.

Két, iskolába járó tiszteséges finövendék a' közelgető iskolai évre, Pesten egy uriházhoz, kedvező föltételek mellett, felvétetik; — melly iránt bővebben értesülhetni személyesen vagy bérmentes levelek által a' **„Pesti Hirlap kiadó-hivatalában"** Pesten

(301) **Wagner József'** (1, 3)

műkereskedésében Pesten serviták terén ujon megjelent:

Kölcsey' Hymnusa, — jutalmazott nemzeti melodia, szerzé Erkel Ferencz énekszóra zongora-kisérettel; ára 30 kr. p. p.

Egyszersmind ezen kiadás 4 vagy 6 hangulatra és phisharmonica vagy orgona-kisérettel is van rendezve.

(299) **Mérnöki ár[illegible]sökkentés.** (1, 3)

Tek. ns Nyitra megyébe kebelezett temetványi uradalomhoz tartozó 's mintegy 30 ezer holdra terjedő erdőknek felmérétés' a' közbirtokosság által elhatároztatván; ezen munkára f. é. october 15dik napján a' nevezett megye és uradalom kebelében fekvő Luka helységben á csökkentés fog tartatni;

(297) **Árverés.** (1, 3)

Folyó évi sept. 30dik napján délelőtti 9 órakor, a' váczi-uton fekvő czukorgyár-épület régi rézfödele, a' hely szinén, árverés utján — a' kinek tetszik — egészben, vagy részletesen is — el fog adatni.

Pest, september 5kén 1844.

Vereby József,

ügyész.

(296) (1, 3)

Legujabb mégis ó

és tökéletes száraz, 's pesti gyárban készült iparszivarok — mellyek mindazon követeléseknek, minőket jó szivarokról kivánhatni, u. m. jó égés, szag, jó izlés, szépen hamuzás 'stb. olly tetemes fokban megfelelnek a' várakozásnak, hogy némelly **külföldi szivarokkal bátran mérközhetnek**, — kaphatók Pesten

Gschwindt M.

„dohányzóhoz" ezimzett dohány kereskedésében a' postának átellenében.

(312) **Jövő 1844/5. oskolai évre** (1, 2)

egy nevelt házaspár Budavárban tanuló ifjakat kiván felfogadni, illendő feltételeken felül a' jelenkező személyesen kezolli a' nevelést, valamint a' correpetitiot is ingyen. Budavár országház a' portásnál tudakozódhatni.

(302) **Hirdetmény.** (1)

(277) (3, 3)

350,000 db havannah-szivarnak egyenesutoni átvevése.

Stametz J. H. és társa' bécsi bankár-házának közbejárása által a' fennebbi 's leghiresebb gyárból eredett **valódi havannah-szivar**-mennyiséget (a' Főfelügyelő' fia, ki Havannahban több ideig létezvén, a' megvételről gondoskodott) egyenesutoni által vettük, mellyek a' következő részekből állanak.

52,000	darab	cabannas y carvajal.
20,000	„	woodville regalias.
30,000	„	communes.
10,000	„	bayonettas.
50,000	„	silva.
32,000	„	usques esperanza.
18,000	„	constantia.
75,000	„	manuel amores.
10,000	„	„ „ panetelas.
5,000	„	„ „ damas.
10,000	„	„ „ regalias.
30,000	„	empresa.
8,000	„	estrella regalias.

Mindezen fajok — mellyek Havannahban jóságukra nézve igen jelesek — 1843dik évi dohánytermésből valók, és kitünő minőségök fölment bennünket a' további magasztalástól.

Pesten, septemberben 1844.

Fuchs Keresztély és társa

Pesten a' német szinház-épület szegletén.

(74) **Ló-árverés.** (3, 3)

A' magyarországi cs. kir. mezőhegyesi katonai mes' részéről ezennel közhirré tétetik: miszerint jó 1843dik évi october' 10kén, ugyanazon méában nevelt 10% darab ló, részint a' folös szám att, részint mint selejt, árverés utján eladatik.

A' fenebb nevezett lovak mennyisége e' következőkből állanak, u. m.:

2	darab	csődör.
1	„	kétéves mén.
37	„	anya- és 14 db igás-kanczák, mellyek nagyobbrészint már meghágvák, és tenyésztésre alkalmatosak.
3	„	háromféves kancza
2	„	kétéves kancza
3	„	egyéves kancza
1	„	emlős kancza
3	„	paripa kancza
2	„	ujoncz-ló kancza
36	„	haszonvehető ló, melliyek a' földmüvelőknek még használhatók.

A' venni szándékozók a' fennevezett napon Mehegyesen reggeli 9 órakor tartandó árverésre ezennel megjelenni kéretnek.

Egyszersmind figyelmeztetnek a' venni szándékozók, hogy ezen árverésen eladandó lovak a' mének intézet által nem szállittathatnak el; mellynélfogva a' vevők megkéretnek, hogy az itt eladott lovak szállitása iránt saját előkészületeiről szivesked-jenek gondoskodni.

Költ Mezőhegyesen, augusztus 28kán 1844.

Roxberg, ezredes.

(276) **Egyesületi meghivás.** (2, 2)

A' Tisza árját elzáró védgátok' készitésére alakult hevesi egyesület' közgyülése f. é. september 30kán Hevesen fog tartatni, melly is a' most jelen f. é. augusztus 17kén ugyancsak Hevesen tartott ülés határozata szerint közhirré tétetvén, arra az illető t. cz. pélyi, akolháti, sölyi, kötelki, szögi, szentiványi, besen-zögi, kürti, tiszanánai, jászkis-éri és jász-ladányi közbirtokos urak mint részvényesek ezennel meghivatnak.

Költ Hevesen augusztus 28kán 1844.

(301) **Wagner József'** (1, 3)

műkereskedésében Pesten serviták terén ujon megjelent:

Kölcsey' Hymnusa, — jutalmazott nemzeti melodia, szerzé Erkel Ferencz énekszóra zongora-kisérettel; ára 30 kr. p. p.

Egyszersmind ezen kiadás 4 vagy 6 hangulatra és phisharmonica vagy orgona-kisérettel is van rendezve.

„Ypsilanti"

czimü kereskedésben Pesten

Nemes Pest vármegye lovaskatonái és hajdui számára 1844/5. esztendőre kivántató ruházatoknak kiállitására szükséges szabó, gombkötő, himző, szücs, szijgyártó és csizmadia, továbbá kardcsináló és az udvarháznál előforduló lakatos-munkák, ugyszintén a' világitásra kivántató olaj kiszolgáltatása iránt közgyülési rendelet következtében tartandó árlejtés határideje folyó évi september 29kén d. e. 10 órára tüzetvén ki, azok, kik ezen kiszolgáltatásokban részt venni kivánnának, az árlejtésre meghivatnak. — Költ Pesten, september 5. 1844.

Nagy István, főjegyző.

(307) **Ovás.** (1, 3)

Értésemre esvén, hogy helybeli ügyvéd Csapó János műhelyébe nevemre faragott váltó e' sz. kir. Pest városa kebelében kering, 's jelenleg helybeli gabona-kereskedő Ufenheimer Sándor birtokában ta-

Ms. Mus. 1:a

„Hymnusz"

Költemény
Kölcsey Ferencztől

Koszoruzott Lenéjét
irta

s' a telkes költő rekonkeblű barátjának
Tekintetes

Deák Ferencz úrnak

mély tisztelettel

ajántja

Erkel Ferencz
a nemzeti Szinház karnagyja

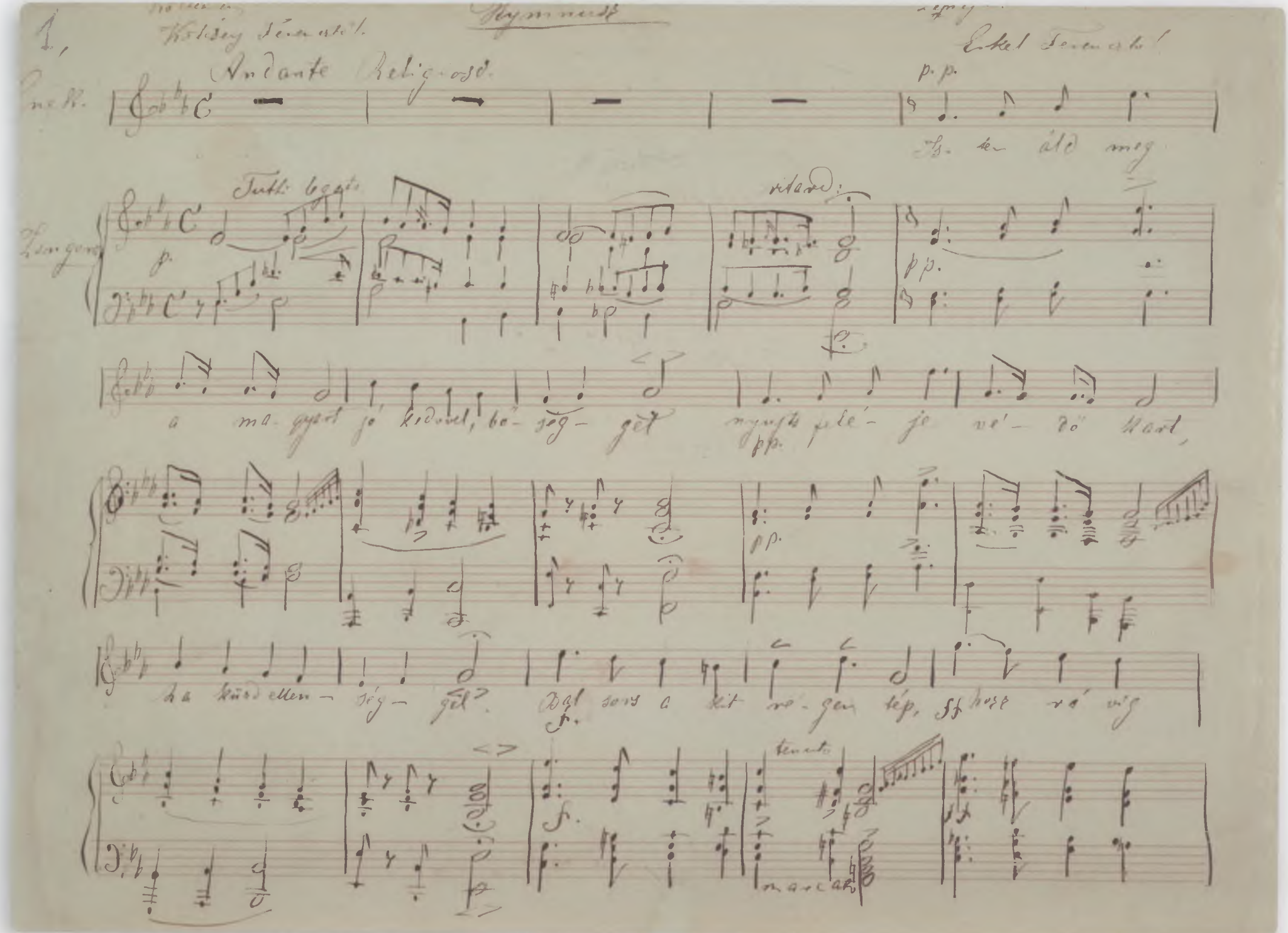

1,

Hymnus

Andante Religioso.

Enek.

Tutti legato

ritard.

p.p.

Is- ten áld meg

a ma- gyart jó kedvel, bő- ség- gel nyugts fel- je vé- dő kart,

ha küzdellen- ség- gel? Dal sors a kit ré- gen tép, ff hozz rá víg

tenuto

marcato

con tuta forza

dim.

esi-ten-dőt megbünhödte már a nép a multat s'jövendőt!

p.p.

ff

con tuta forza

dim.

con tuta forza

dim.

megbünhödte már a nép a multat s'jövendőt!

pp.

ff

con tuta forza

dim.

Fine

Dal segno

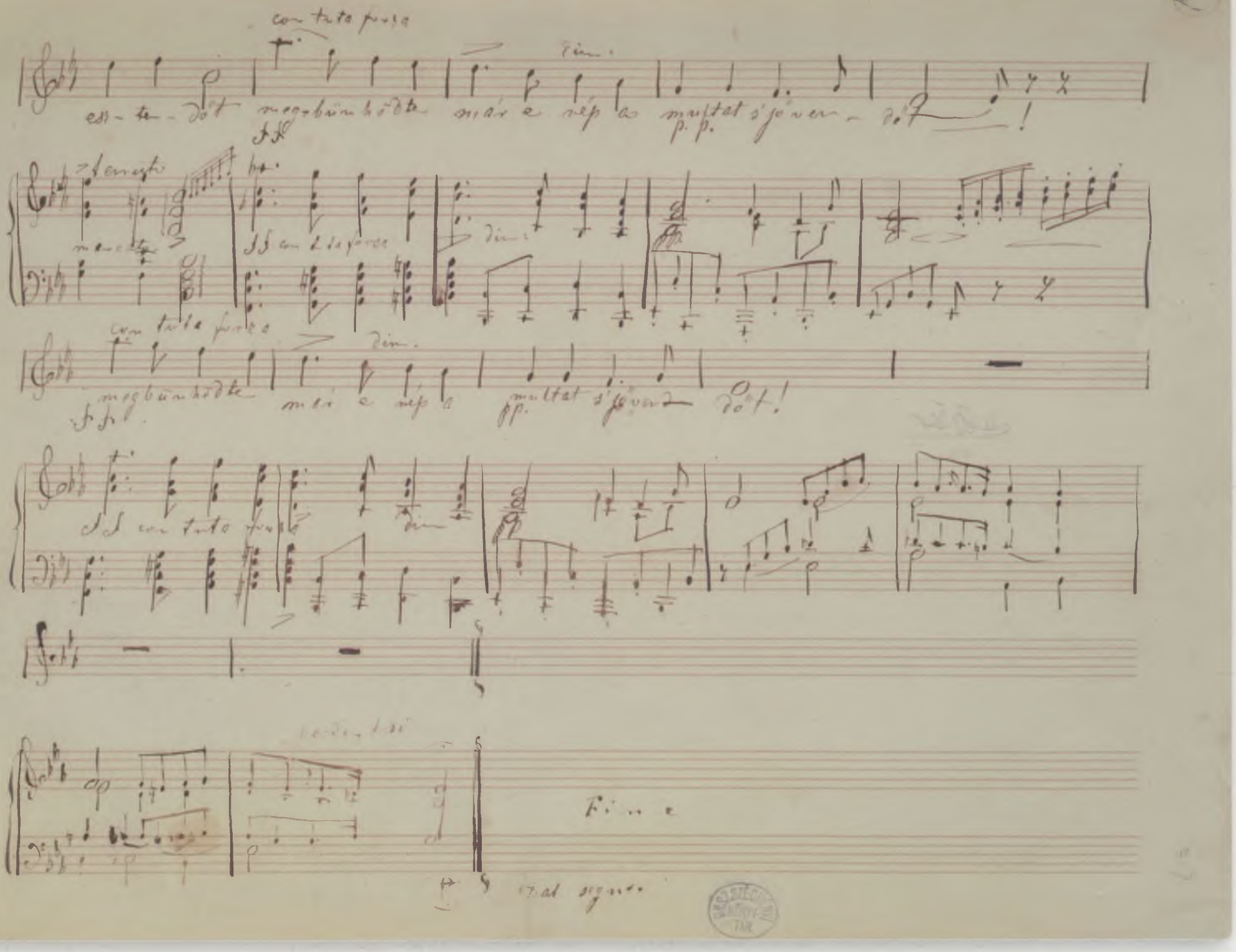

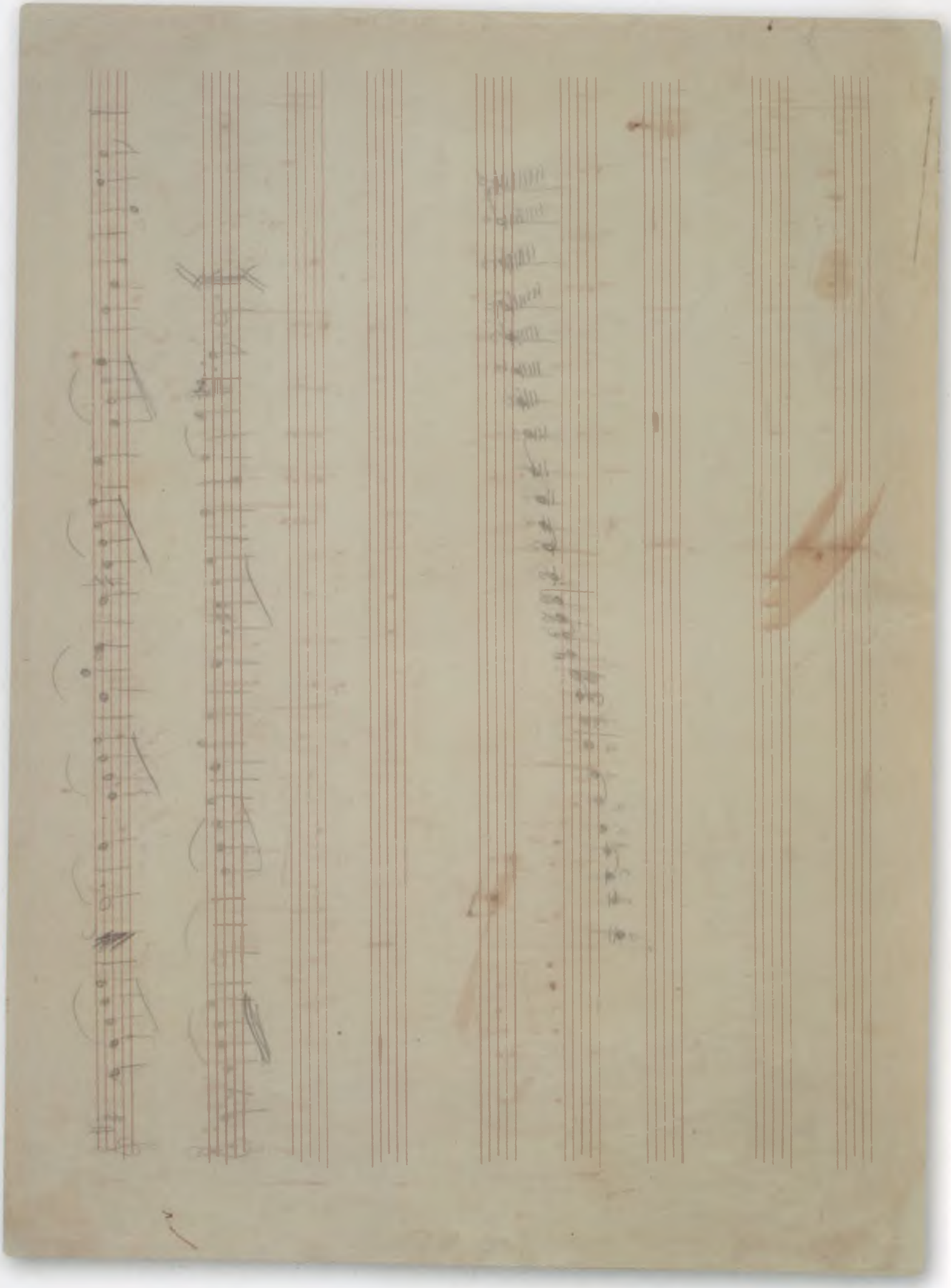

N y i l a t k o z a t

Én alulirott álmosdi földbirtokos és lakos, mezőtelegdi Miskolczy Etelka, v. Nemes László Miklós ny. alezredes hitvese, alább megnevezendő kedves rokonaimmal egyetértésben és különösen ezen okiratot ugyancsak aláiró budapesti lakos elsőfoku unokatestvéremmel, dr. mezőtelegdi Miskolczy Imre cs. és kir. kamarás, cs. és kir. közös pénzügyminiszteri ny. osztálytanácsos urral, mint családunk legidősebb tagjával, álmosdi házamban történt megbeszélésünk eredménye gyanánt megbiztam és felkértem édesleányomat, vitéz Técsői Móricz Kálmánné sz. László Magda budapesti lakost, hogy kölcsei Kölcsey Ferenc Himnuszának nála levő eredeti kéziratát, mely a mezőtelegdi Miskolczy család álmosdi levelesládájából származik, a mezőtelegdi Miskolczy család családi letétjeként fentemlitett kedves unokatestvéremmel együtt a Magyar Nemzeti Muzeum Országos Széchenyi könyvtárába helyezzék el.

A Himnusz kéziratának hozzámkerülését Kölcsey Ferenchez való közeli vérségi családi kapcsolatunk világitja meg. Ezért szükségesnek tartjuk családi leszármazásunkat az alábbiakban előadni:

A kölcsei Kölcsey család biharvármegyei ága, mely Szatmár vármegyében Költse, Cseke, Milota, Szekeres, Kóród, stb. ősi jószágain kivül Álmosdon és Érselénden is birtokos volt, - Álmosdon lakott, - kriptájuk ma is ott van. Itt élt Kölcsey Péter és felesége, nagybölöni Bölöny Ágnes. Ezen házaspártól született Ferenc, a költő, Péter, Ádám és Sámuel. Ferenc nőtlen volt. Ádám hiripi Szuhányi Josefával, Sámuel pedig dengelegi és csokalyi Fényes Klárával volt házas. Eredetileg ők is mindnyájan Álmosdon laktak. Nősülése után azonban Ádám visszaköltözött Szatmár vármegyében Csekébe, hová később Ferenc is követte, mig Péter és Sámuel halálukig Álmosdon laktak.

Kölcsey Ádám egyetlen fia Kölcsey Kálmán,- Kölcsey Sámuelnek pedig egytelen leánya Kölcsey Klára volt. Kölcsey Ferenc végrendeletében unokaöccsét, Kölcsey Kálmánt, ennek magtalan elhalálozása esetén pedig unokahugát, Kölcsey Klárát jelölte ki örökösévé. Igy lett Kölcsey Klára, Kölcsey Ferenc unokahuga, nagybátyja végrendelete értelmében az ő örököse.

Idősb mezőtelegdi Miskolczy I. Lajos, Bihar vm. táblabirája, főszolgabirája, a bárodsági nemes kerület főkapitánya és főkormányzója, Mezőtelegden lakott és mezőtelegdi, szabolcsi, kormiceli, lunkaszpri-i, ujfalusi, nyéstai, stb. birtokos volt. De felesége: érszodorói Szodoray Eszter révén Álmosdon is birtokos volt. Nyugosznak a mezőtelegdi templomban, ugyanott látható cimeres vörösmárvány epitafiumuk is. Az álmosdi jószágot fiaik Lajos,és magtalanul elhalt másik fiuk Imre örökölték, akik Álmosdra is költöztek, mig többi gyermekeik /Károly, György, Sándor, Rozália, Karolina és Anna/ a többi jószágon osztoztak.

Ifjabb mezőtelegdi Miskolczy II. Lajos nőülvette kölcsei Kölcsey Klárát, aki álmosdi birtokos és lakos volt. Miskolczy II. Lajos Bihar vm. és Háromszék táblabirája, Bihar vm. főjegyzője, első alispánja, majd Kraszna, Közép-Szolnok vármegyék és Zilah szabadkirályi város főispánja, később pedig Debrecen szabadkirályi város és Hajdu vm. első szervező főispánja, főrend,1885 előtt a Szentistván rend vitéze, és országgyülési képviselő volt. Nősülésekor házat épitett Álmosdon és fiatal korában valamint hivataloskodásának szüneteiben és öregségében, - ámbár mindketten Jenő fiuknál Debrecenben haltak meg, - Álmosdon laktak és a kuriájuk kertjében levő családi sirboltban vannak eltemetve. Miskolczy II. Lajos és Kölcsey Klára fiai Jenő és Imre voltak, leányaik pedig Ottilia, Laura, Erzsébet és Klára.

Az álmosdi házat és birtokot Jenő, az érseléndi birtokot pedig Imre örökölte, mig a leányok az érsemlyéni birtokot és pénzt kaptak osztályul. Miskolczy II. Lajos és Kölcsey Klára nagyobbik fia, Miskolczy Jenő, fiatalkorában Álmosdon lakott és gazdálkodott, majd állami szolgálatba lépett, debreceni kataszteri igazgató és miniszteri tanácsos volt. Miskolczy Jenő felesége árpádi és inándi birtokos, kisterpesti Markovits Emánuel és szentgyörgyvölgyi Csupor Jozefa leánya, kisterpesti Markovits Etelka volt.. Gyermekeik: Miskolczy III. Lajos, István, Etelka, Jenő és Sándor, aki fiatalon elhalt. Mezőtelegdi Miskolczy III. Lajos Hajdu és Bihar vármegyék főispánja volt. Felesége Nemes Gerzon Adrienne, aki özvegyen Debrecenben lakik. Egyetlen fiuk György, Bihar vm. korán elhalt másodaljegyzője volt. Felesége kisbaconi Benedek Márta. Egyetlen kiskoru leányával, Miskolczy Mártával, Debrecenben lakik. Miskolczy István Álmosdon lakott és gazdálkodott, majd állami szolgálatba lépett és m.kir. gazdasági felügyelő volt. Nőtlenül halt el. Alulirott mezőtelegdi Miskolczy Etelka, kinek férje nemes v. László Miklós altábornagy. Szüleimtől örökölve és osztályos egyezség alapján jelenleg én lakom az álmosdi kuriát és birtoklom a birtok felét. Gyermekeim ifj. v. László Miklós, jelenleg nőtlen huszárszázados és László Magda, férjezett v. técsői Móricz Kálmánné, kiskoru unokáink pedig técsői Móricz Veronika és Péter. Mezőtelegdi Miskolczy II. Jenő, aki az összeomlásig Bihar vm. főszolgabirája volt és tart. huszárszázados, felesége báró Szepessy-Szokoll Margit, mindketten annak oláh megszállás alá került illyei birtokán laknak, az oláhok által elvett szép birtokuk roncsain gazdálkodnak és az oláhok erőszakoskodása miatt sem Magyarországon tartózkodó gyermekeikkel, sem rokonaikkal nem értinkezhetnek. Fia Rudolf, nőtlen, jelenleg a kecskeméti repülőszázadnál, a harctéren van. Leánya Anna-Mária, hajadon. A család ezen ágának elhalt tagjai mind az álmosdi családi sirboltban feküsznek.

Mezőtelegdi Miskolczy II. Lajos kisebbik fia Imre, orvostudor, belügyminiszteri osztálytanácsos, országgyülési képviselő, a dunántuli egyházkerület tanácsbirája volt, aki az érseléndi birtokot örökölte, melyet vétellel is gyarapitott és Álmosdon 16 kat. hold vett homokon telepitett szőlővel is birt, melyet később Jenő testvérének adott át. Ezen szőlőt öröklés utján jelenleg Miskolczy György árvája birja. Dr. Miskoczy Imre felesége vönöczki lakos rádóczi Boda József, vönöczki és kemeneshőgyészi földbirtokos országgyülési kép-

viselő és feleségének nagyalásonyi Barcza Máriának leánya volt, aki szüleitől a kemeneshőgyészi birtokot és a vönöczki birtok egy részét örökölte. Dr. Miskolczy Imre Budapesten lakott. Ott születtek gyermekei is, majd felesége kemeneshőgyészi birtokának eladása és sógorai vönöczki egész birtokrészének megvétele után Vönöczkre költözött. Végül pedig az első világháboru miatt már nem foganatositott kommaszálás céljából mind érseléndi mind pedig vönöczki birtokának eladása után Budapestre költözött és feleségestől ott is halt meg. Mindketten Vönöczkön feküsznek. Dr. Miskolczy Imre öregebbik fia dr. ifj. Miskolczy II. Imre cs. és kir. kamarás. Vas vm. volt aljegyzője, m.kir. Földmivelésügyi miniszteri segédtitkár, végül cs. és kir. közös pénzügyminiszteri osztálytanácsos, aki nagyszülei érsemlyéni birtokának egy részét visszavette, de őt az oláhok deposszedálták. Budapesti, majd bécsi, és az összeomlás után ujra budapesti lakos, nőtlen. Dr. mezőtelegdi Miskolczy Imre és rádóczi Boda Jolán kisebbik fia, dr Miskolczy József, volt m.kir. kereskedelemügyi [illegible]. fogalmazó, kinek felesége feketegyőrösi lakásából és birtokából az oláhok által kiüldözött Nadányi Miklósnak és feleségének ippi és érkeserüi Fráter Gizellának leánya körösladányi Nadányi Karolina. Dr. Miskolczy József sógorának, ifj. körösladányi Nadányi Pálnak Bakonszeg-Pusztakovácsi-i birtokát megvévén, azt feleségének birtokával egyesitette, Bakonszegen lakik és ott gazdálkodik. Két gyermekük van: László, okl. gazda, még nőtlen, budapesti lakos, m.kir. gazd. felügyelő, a m.kir. földmivelésügyi Minisztériumban. Nagybátyja, dr. Miskolczy Imre örökbefogadta. Másik gyermekük Erzsébet, ippi és érkeserüi Fráter Tamás páncélos kapitány felesége, kiskoru fiuk Tamás, leányuk Katalin.

Visszatérve mármost a Kölcseyekre és Kölcsey Ferenc hagyatékára, ismételten is kijelentem, hogy Ferencnek nemcsak javait, de irátait is Miskolczy Lajosné Kölcsey Klára örökölte.

Kölcsey Ferenc Csekében bekövetkezett halála után irataira is sub titulo "rendezés" Kölcsey Ferenc titkára, Obernyik Károly rátette a kezét. Az iratok csekély töredékét tőle hosszu huza-vona után Miskolczy Lajosnak, mint felesége képviselőjének, sikerült visszaszerezni és az iratokat, köztük a Himnusz kéziratát és Kölcsey Ferenc eredeti végrendeletét is haláláig álmosdi házában őrizte. Az iratokat tőlük fiuk, Miskolczy Jenő I., majd fia Lajos és ennek fia György örökölte, aki a Himnusz kéziratát elsőfoku unokatestvérének, László Magdának adta , aki a kéziratot maga és a mezőtelegdi Miskolczy család nevében a Magyar Nemzeti Muzeum Országos Széchenyi könyvtárába a mezőtelegdi Miskolczy család visszavonható letétjeként ezennel deponálja, annak megjegyzésével, hogy Kölcsey Ferenc végrendelete, melynek egyik tanuja Deák Ferenc, mezőtelegdi Miskolczy Imre 16 nemes őstől való leszármazását igazoló ősfájának melléklete gyanánt szerepel.

A fent előadottakat mint azoknak közvetlen tudói, aláirásunkkal oly célból erősitjük meg, hogy ezáltal a Himnusz kéziratának eredetiségét, melyet különben Kölcsey Ferenc közismert jellegzetes kézvonásai szemmelláthatóan

is bizonyitanak, kétségen felül helyezzük, hitelesitjük és bizonyitjuk.

Kelt Álmosdon, 1944 évi junius hó 21.-én.

Dr. mezőtelegdi Miskolczy Imre
cs. és kir. kamarás,
cs. és kir. közös pénzügyministeri
nyugalmazott osztálytanácsos
mezőtelegdi Miskolczy Józsefy
földbirtokos

mezőtelegdi Miskolczy Imre
földbirtokos
ippi és iskeszrüi Fáthy Tamás
m. kir. páncélos vezérőrnagy felsége
mezőtelegdi Miskolczy Bessébet.

nemes vitéz László Miklós
alsóbornagy neje
mezőtelegdi Miskolczy Etelka

mezőtelegdi Miskolczy Lajos
Hajdu és Bihar vármegyék volt
főispánjának özvegye – nemes
Gerzon Adrienne.

mezőtelegdi Miskolczy György
Bihar vármegye volt tb. főjegyzőjének
özvegye, kistaconi Benedek Martha.

nemes László Magda,
v. Técsői Mórics Kálmánné.

Mezőtelegdi Miskolczy Annamária

Mezőtelegdi Miskolczy Rudolf

mezőtelegdi Miskolczy Jenő feleségének báró Szepessy Sokoll Margitnak bihorillyei birtokán lakott, az oláhok elfogták, semmi hír róluk, ezért ezen okmányt alá nem írhatta. Feljegyezte 1944 X/25 n.

Dr. mezőtelegdi Miskolczy Imre

MAGYAR NEMZETI MUZEUM

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA

Iktatószám: 149/1944.

A beadvány
- száma: Hivatalból
- kelte: 1944. jún. 24.
- beérkezése:

Előirat:

Utóirat:

Ezzel elintézve: A letét a pénzéldekrényben elhegyeztetett.

Tárgy:

Elismervény Miskolczy Imre és családjának Kölcsey Himnuszanak kéziratáról.

Alapszám:

Határidő:

Tisztázta:

Összeolvasta:

Elküldetett:

Kivezette:

44.616. — K. M. Egyetemi Nyomda.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM
ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
BUDAPEST VIII. MÚZEUM-KÖRÚT 14-16.

2 pld-t kapott az ctadó
A kézirat a pércélszekrény-
ben van!

149 1944 szám.

Elismervény

Kölcsey Ferenc Kimnuszának 2 /kettő/ levélből álló eredeti kéziratáról. Mindkét levél széle részben elszenesedett. A kéziratot a mezőtelegdi Miskolczy család letétjeként mezőtelegdi Miskolczy Imre cs. és kir. kamarás, cs. és kir. közös pénzügyminiszteri nyosztálytanácsos budapesti lakostól és mezőtelegdi Miskolczy Ntelka, vitéz nemes László ~~[illegible]~~ mindőz ny. altábornagy nejének megbízásából √ átvettem azzal, hogy azt az Országos Széchényi Könyvtár visszavonásig megőrizni köteles, használatát és reprodukálását azonban az Országos Széchényi Könyvátr vezetője a Nemzeti Muzeum szabályzata szerint belátása szerint engedélyezhéti.

Budapest, 1944. junius 28.-án.

az Országos Széchényi Könyvtár
főigazgatója

√ leányától, vitéz técsői Móricz Kálmánné
László Magda budapesti lakostól

Másolat.

László Magda
Budapest, II. Lövőház-u.22.V.1.

Budapest,1948.szeptember 28.

A "Világ"
t.Szerkesztőségének.
Budapest,
Rákóczi -ut 54.

Hivatkozással a "Világ" szeptember 28.-i számában megjelent" A Himnusz kéziratát szombaton átadták a Nemzeti Muzeumnak"című cikkre, van szerencsém a következőket közölni t.Címmel:

Kölcsey Ferenc Himnuszának kézirata sohasem kallódott el, az Kölcsey Sámuel halála után annak leszármazóira szállt és a családi levéltárban lett őrizve Miután az én birtokomba került, az ostrom előtt jobbnak láttam, a kéziratot a Nemzeti Múzeum levéltárában elhelyezni, ahol nagybátyámmal,mint a család legidősebb tagjával együtt 1944-ben, mint "családi letétet" deponáltuk. Ennél az alkalommál külön kikötöttük, hogy a kézirat a család tulajdonában marad, és csak mint letét szerepel. A közvetitő közöttem és a Nemzeti Muzeum levéltára között Papp Viktor volt.

A felszabadulás utáni időkben a megélhetés gondjai nem hagytak időt arra, hogy a Himnusz kézirata után érdeklődjem, de meg voltam győződve arról, hogy az a levéltárban jó őrzőkre talált, akik nem teszik vitássá a" családi letét"-et,

Megdöbbenéssel olvastam a Világ tegnapi cikkében, hogy " a család lemondott a kézirat tulajdonjogáról", valamint hogy az "eredeti kéziratot Papp Viktor iró adta át László Magda megbizásából a Nemzeti Muzeumnak."

Én Papp Viktort 1944 óta,amikor köztem és a Muzeum között közvetitett, nem is láttam, nemhogy az átadással megbiztam volna.Továbbá leszögezem, hogy a család nem mondott le a kézirat tuladjonjogáról,hanem azt mint családi tulajdont kivánja továbbra is a Muzeumban őriztetni.A kézirat tehát nem kallódott el 1944-ben, hanem a Muzeumban mint"családi letét" volt elhelyezve és nem tudom elképzelni, hogyan juthatott Papp Viktor arra a gondolatra, hogy azt az én megbizásomból, és a család tulajdonjogáról való lemondása mellett adja most át a Nemzeti Muzeumnak.Remélem, hogy félreértésről van szó.

Tisztelettel kérem a Világ szerkesztőségét, hogy fenti megállanitásaimat nyilvánosságra hozni sziveskedjék.

Tisztelettel:
László Magda s.k.

A másolat hiteléül:

Ivanyi Jánosné

szolg-tételre beosztott.
áll.gimn.r.tanár.

NEMZETI MÚZEUM 1802

Másolat.

"V i l á g"

1948.évi október hó 3.vasárnap.

"A Himnusz kézirata a családé.

Megemlékeztünk arról , hogy a Himnusz kéziratát átadták a Nemzeti Muzeumnak. Ezzel kapcsolatosan László Magda közli velünk, hogy Kölcsey Sámuel halála után a kéziratot a családi levéltárban őrizték.

Miután az én birtokomba került - írja - jobbnak láttam, hogy a kéziratot a Nemzeti Muzeum levéltárában helyezzük el.Külön kikötöttük, hogy a kézirat a család tulajdonában marad és csak mint letét szerepel.

A család nem mondott le a kézirat tulajdonjogáról."

A másolat hiteléül:

Varga Jánosné

szolg-tételre beosztott.
áll.gimn.r.tanár.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM 1802 TANÁCS

13/1949. A Magyar Nemzeti Muzeum Tanácsának,

B u d a p e s t.

Hivatkozással a Tanács sz.956/1948. számú átiratára tisztelettel jelentem a következőket:

Kölcsey Ferenc Himnuszának két levélből álló kéziratát a Miskolczy család letétjeként 1944. június 20-án vette át az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatósága /149/1944. szám alatt/. A kéziratot jelenleg az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára őrzi.

Fogadja a Tanács kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1949. január 18-án.

Dr. Varjas Béla
h. főigazgató.

MAGYAR FORRADALOM.

1956.

ISTEN A'LDD MEG A MAGYART.!

1.

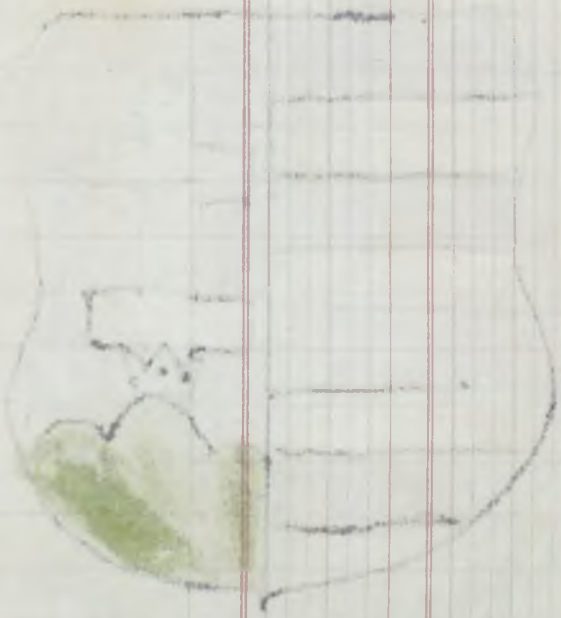

2.

1956. X 23. Kedd.

KITÖRT A FORRADALOM

Június 14-én Lengyelországban diáktüntetés volt. Bevették a pártba a rehabilitált W Gomulkát. Poznánban azonban véres összecsapásokra került sor

X 23-án reggel a nap rendesen kezdődött, folyt a megszokott mindennapi élet. Leckét írtam. Utána 2-3-ig orosz tanfolyamon voltam. Utána Mikivel egy dohány-utcai trafikban ragógumit akartunk venni, de nem lehetett kapni. Az iskolában az első óra a történelem rendesen telt el.

Az orosz órán ötösre feleltem. A harmadik óra első felében a tanárnő nem volt ott. Ezalatt a volt tanár érdekes történetet mesélt el. Akkor még senki sem gondolta, hogy másnap csakhamar valami meg fog történni. De ime,

3.

már kezdődik is. Bejött az egészségtan tanárnő, s azt mondta, hogy azért késett, mert a Corvin előtt áll egy autó, s röpcédulat szór. Ő fölvett egyet, és a szövegét legépelte.
Olvasni kezdte:
Csatlakozunk a szegedi egyetemistákhoz, s megalakítjuk az új Mefesz szervezetet.
~~Ez~~ És felolvasta mind a 14 pontot, melyet az egyetemisták szerkesztettek. A tanárnő azt mondta, hogy a közép és főiskolai tanulók hatalmas tüntetést rendeznek a Bem szobornál, de kérte, hogy mi ne menjünk a tömeggel, mert a Szabad Nép előtt máris óriási zűrzavar van. Óra végén kinéztünk az ablakon, s láttuk, hogy a Szabad Nép székházától, csaknem a mi házunkig az egész utca szélességét elfoglalva áll a tömeg. Az utolsó két óra, már nem telt el rendesen. Mindenki erről beszélt, s nem nagyon figyelt a tanításra. Szünetben az alkotmánytan könyvünkből kitéptük a címereket, a táblára óriási Kossuth-címert rajzoltunk. Az utolsó órán (alkotmánytanon) a tanár felolvasta újból a 14 pontot melyből én a következőket jegyeztem fel:

1. ~~Köveljük~~ a Magyarországon tartózkodó szovjet csapatok azonnali kivonását
2. A kormány alakuljon át Nagy Imre elvtárs vezetésével.
3. Magyar-Szovjet és Magyar-Jugoszláv ~~turgyalás~~ barátság.
4. egyenlőség alapján

Szüntessék meg a külföldi rádiók zavarását.
Sajtó és szólásszabadság, véleményszabadság.
Új egyenruhát honvédségünknek.
Teljesen nyilvános tárgyalást Farkas Mihály ügyében
A régi Kossuth-címer visszaállítása
A zsarnokság jelképének, a Sztálin-szobornak eltávolítása
Egymásert teljes szolidaritást.
Március 15 és Október 6 nemzeti ünneppé nyilvánítása

Mikor kijöttünk az iskolából, majdnem mindenki a Szabad Nép székháza felé tartott. Én is ide mentem, s láttam, hogy röpcédulát osztanak. Azonban ember a talpán aki tud szerezni. Birkózás van érte. Mikor én odaértem, épp azt mondták, hogy csak az ellenkező oldalon osztják. Az átjáróházon át siettem a főkapuhoz, de mire ideértem már a másik oldalon dobálták az újságokat. Csak bolyongtam a tömegben, de nem tudtam szerezni. Egyszer azonban egy 16 év körüli fiúnak láttam, hogy három röpcédulája van, és láttam, hogy az egyiket valakinek odaddja. Kértem, hogy a másikat adja nekem. Nekem is adta.
Örömmel futottam haza, és olvastam.
(a röpcédula a túloldalon.)
Ezután a vasárnapra tervezett előadás próbáját tartottuk a II emeleten.
Ekkor hazajött anyukám, és azt mondta, hogy a Parlamentnél, és a város több pontján hatalmas tüntetés van. Az Andrássy-útan vé-

5-3.

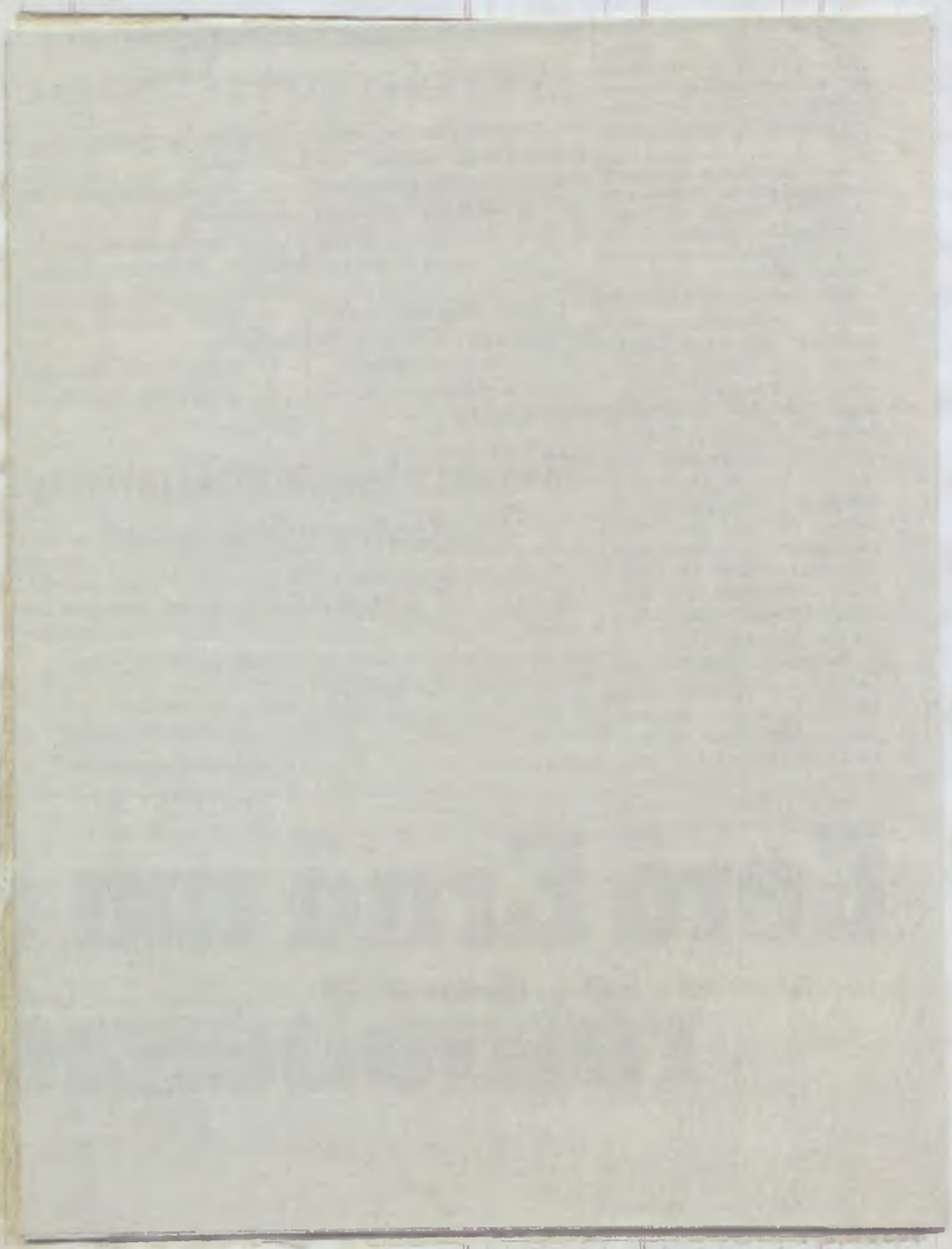

Az okt 23-án kicsatott röpcédula.

6.

gig hatalmas tömeg vonul. Ezeket a jelszavakat kiabálják: Szovjet csapat menjen haza, Sztálin szobrát vigye haza! Veszszen Gerő, nem kell Gerő! Rákosinak kötelet. A Szabad Nép előtt egy ember autó tetejéről beszél, és sok ember hallgatja. Sokszor felhangzik az Éljen!!! kiáltás. Ezután több diákokkal teli autó vonult a Rökk Szilárd - utcán végig. Ezeket a jelszavakat kiabálják róla: Aki magyar velünk tart! Nagy Imrét a pártba! Új pártot! Kossuth címert akarunk! Függetlenség szabadság, ez a magyar kívánság, stb!!! Majd egy diákokkal teli autó állt meg a Szabad Nép előtt. Ugyanezeket a jelszavakat kiabálják róla. Utána a Himnuszt énekelték, majd az autóra felszedtek a körültte álló emberekből is egy párat.

7.

PREMIER JOUR · FIRST DAY · ПЕРВЫЙ ДЕНЬ
ELSŐ NAP
1990.08.03
BUDAPEST 4
KÖLCSEY FERENC
BUDAPEST 4·1990·VIII·3
MAGYAR POSTA

DEÁK FERENC 1803-1876
500 Ft
MAGYARORSZÁG
200 ÉVE SZÜLETETT DEÁK FERENC
PESTI NAPLÓ

MAGYARORSZÁG
200 éve született Erkel Ferenc
500 Ft

Hymnus, a Magyar nép
zivataros századaiból.
Csekc. Januar 22d.
1823

Isten áld meg a Magyar
Jó kedvrel; bőséggel,
Nyújtó feléje védő kart
Ha küzd ellenséggel,
Bal sors a kit régen tép
Hozz rá rég esztendőt,
Megbünhödte már a nép
A múltat s jövendőt!